Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Гаргагдажа эхилһэн 1921 оной декабрин 21-һээ гарана | № 164 (15787) | 1981 оной июлиин 17, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛ—БҮГЭДЫН ХЭРЭГ

КПСС-эй ОБКОМДО, БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДТЭ

НИИТЫН МАЛДА ҮБҺЭ ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭДЭ ХҮН ЗОНИИЕ ЭДЭБХИТЭЙГЭЭР ХАБААДУУЛХА ТАЛААР ЯРУУНЫН РАЙОНОЙ АРАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ ЭГЭТЫН СОМОНОЙ СОВЕДЭЙ, БАРГАЖАНАЙ РАЙОНОЙ АРАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ ҺҮБЫН СЕЛЬСКЭ СОВЕДЭЙ, ХЯАГТЫН РАЙОНОЙ АРАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ ХҮДЭРИИН СОМОНОЙ СОВЕДЭЙ ҮҮСХЭЛ ТУХАЙ

Ниитын малда үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэнь колхоз, совхозуудта туһаламжа үзүүлхэ талаар Яруунын районой Эгэтын сомоной Соведэй, Баргажанай районой Һүбын сельскэ Соведэй, Хяагтын районой Хүдэрин сомоной Соведэй абаһан социалис уялгануудые һайшааха.

Арадай депутадуудай Эгэтын, Һүбын, Хүдэрин сомоной болон сельскэ Соведүүдэй үүсхэлнүүдые хүн зоной дунда үргэнөөр зүбшэн хэлэсэхые, ниитын малда үбһэ тэжээл бэлэдхэлдэ ажалшаа шадаха бүхы хүнүүдые хабаадуулха талаар хэмжээнүүдые абахыень Гусиноозерско горкомые, КПСС-эй райкомуудые, арадай депутадуудай городской, районно, сельскэ, сомоной болон поселково Соведүүдэй гүйсэдкомуудые, колхозууд болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые, партиина эхин организацинуудые уялгалха.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ, ургаса таряа хуряаха хүдэлмэриие саг дарыдань, һайн шанартайгаар үнгэргэхын тула социалис мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ.

Ниитын малда үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ хүн зониие олоорнь хабаадуулха талаар арадай депутадуудай Соведүүдэй хүдэлмэриие саг үргэлжэ харуулжа байхыень республиканска болон районно газетэнүүдэй редакцинуудые, телевидени болон радио-дамжуулгын комитедые уялгалха.

ЯРУУНЫН РАЙОНОЙ ЭГЭТЫН СОМОНОЙ СОВЕДЭЙ АЖАЛШАДАЙ

СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

Яруунын районой Эгэтын сомоной Соведэй ажалшад бүхы совет хүнүүдтэл адли арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүүргэхэр КПСС-эй XXVI съездын тодорхойлһон ехэ бэ харюусалгата шэнэ зорилгонуудые бэелүүлхэ эхилбэ. Шэнэ табан жэлдэ хүдөө ажахы саашадаа хүгжөөхэ, орон дотор эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаа байна.

1981—1982 онуудай малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ, хүдөө ажахын продукци ехээр үйлэдбэрилэн абахын тула ниитын малда бага багаар үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ ехээр бэлэдхэн ёһотойбди. Техникэ һайнаар бэлэдхэнэй, үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ бүхы ажалшадые хабаадуулһанай, бригада, звено, хүдэлмэришэн бүхэнэй үндэр бүтээсэтэйгээр, эбтэй зетэйгээр, ажаллаһанай ашаар, тэрэшэлэн ажаллаха ба амарха зохид эрхэ байдал хангаһанай ашаар нэн түрүүн энэ зорилго бэелүүлэгдэхэ ушартай.

Пенсионернууд болон гэрэй эзэн эхэнэрнүүд үнгэрэгшэ жэлнүүдэйхидээл адляар үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадаха байна. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ П. Я. Ждановай, М. Ц. Сандановай, Д. О. Ширабоной болон бусадай хүтэлбэрилдэг пенсионернүүд, һурагшад, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдһээ бүридэһэн үбһэ хуряалгын звенонууд Эгэтын «Дружба» колхозой правлениин, «Улаан Туяа» совхозой дирекциин үбһэ хуряалгада хабаадаһан бүхы хүнүүдтэ бүхы ехэтэйгээр ажаллаха, материальна урмашуулгада хүрэхэ эрхэ байдал хангаха, Бурядай АССР-эй Хүдөө ажахын министерствын, арадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдкомой дурадхалнуудай болон совхозой дирекци һүри болгожо сомогдоһон, хорёологдоһон, тушаагдаһан үбһэнэй 10 процентые, бухалнууд болгогдожо сомогдоһон зеленкын 2 процентые үбһэ тэжээлдэ ябаһан хүдэлмэришэдтэ түлбэригүйгөөр үгэхэ байна. Үбһэ тэжээл ехээр хуряахын тула холын газарта, ойн соор хойн, болдог дошотой ба намаг налхи газарай ногооe гараар сабшажа, тэндэһээ үбһэ абаһан хүнүүдтэ нэмэлтэ түлбэри, үбһэ тэжээлшье үгтэхэ юм.

«1981 оной ургаса таряа амжалтатайгаар хуряажа абаха, хүдөө ажахын продуктнууд болон тэжээл бэлдэхэ, 1981—1982 онуудай малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ талаар нэмэлтэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые бэелүүлэн, гүрэнһөө түсэб болон абаһан социалис уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэхын тула бидэнэр, арадай депутадуудай Эгэтын сомоной Соведэй ажалшад, нимэ уялгануудые абанабди:

67,19 мянган центнер бүхы үбһэ тэжээл бэлдэхэ, тэрэ тоодо «Дружба» колхоздо 44 мянган центнер, «Улаан Туяа» совхоздо 23,19 мянган центнер үбһэ, түүн бүридэнь 21,2 мянган центнер 6,75 мянган центнер һолоомо дараха, 9600 тонно, мүн 700 тонно сенаж эхэ, 690 тонно витаминтай ногооной гурил, 525 тонно түмһэтэ тэжээл бэлэдхэхэбди.

Организацинууд болон эмхи зургаануудай коллективүүдэй хүсөөр ниитын малда 2300 центнер үбһэ, тэрэ тоодо пенсионернүүд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, һурагшадай хүсөөр 1400 центнер үбһэ бэлдэхэбди. Морин косилкатай, гар хажууршадай найман звено эмхидхэхэбди. Һү һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэришэд, хүнгэн автомашинатай ба хүндэ мотоциклнуудтай хүнүүд тэжээл бэлэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадаха.

Зеленко хуряалгада хүнүүдые олоорнь гаргажа, 4500 центнерһээ бага бэшэ энэ тэжээл сомохобди.

Ажал хэжэ шадаха хүнүүдые үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадуулха штаб сомоной Соведэй гүйсэдкомой дэргэдэ байгуулагдаба.

Сомоной Соведэй депутадууд үбһэ тэжээл бэлдэлгын бригаданууд болон звенонуудта габшагай ажалай мэшээ харуулжа юм. Депутадууд постнууд бии болгогдоо, ажалай хиналтын бүлэгүүд бэлдэгдэн тэжээл бэлдэлгын шанари хиналта доро абаха. Эмхи зургаануудай болон организацинуудай тэжээл бэлдэхэ график тэжээл бэлдэлгын хүтэлбэрилэдэг штабта табигдаа, зорим эрхэтэйгээр хэлэлэгдэжэ хиналтада абтаха. Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын амжалта тоогдоодо, долоон хоног бүриин ажалой дүнгүүд гаргагдана.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ ажалайнгаа хүсэлһэн дүнгүүд, ажахы хүдөө соёлой, медицинын, соёл культурын талаар хангалгада сомоной Соведэй гүйсэдком ехэ анхарал хандуулжа байха.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ тон эдэбхитэйгээр хабаадажа, хүдөө ажахын хүдэлмэришэдтэ шухала хэрэгтэй туһаламжа үзүүлхэ талаар манай гаргаһан үүсхэлые халан абахыетнай промышленна, барилгын, транспортын предприятинуудай, эмхи зургаанууд болон организацинуудай коллективүүдые, һурагшад, студентнэр, пенсионернүүд болон гэрэй эзэн эхэнэрнүүдые — республикын бүхы ажалшадые бидэнэр уряалнабди.

Арадай депутадуудай Эгэтын сомоной Соведэй сессии дээрэ энэ социалис уялганууд баталан абтаа.

БАРГАЖАНАЙ РАЙОНОЙ ҺҮБЫН СЕЛЬСКЭ СОВЕДЭЙ АЖАЛШАДАЙ

социалис уялганууд

...Һүбын сельскэ Соведэй ажалшад арбан нэгэдэхи табан жэлдэ, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ ехэ зорилгонуудые хараалһан КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтан абаа.

Мүнөө ниитын малда үбһэ тэжээл ехээр бэлдэхэ, нуга сабшалан, хадын соорхой, һубаг ханаабууд болон харгын далангууд шадар, намаглиг участогууд дээрэ ургаһан бүхы ногооe сабшажа бэлдэхэһээ ондоо шухала зорилго үгы байһаар.

Ниитын малай ерэхэ үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхын тула Бодоной совхоз 36 мянган центнер үбһэ, 5 мянган центнер сенаж, 30 мянган центнер силос бэлдэхэ ёһотой.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөлгэдэ, нэн түрүүн тэрэнэй гол һалбари болодог мал ажалые хүгжөөлгэдэ хүн бүхэнэй хабаадалгые тодорхойлон, сельскэ Соведэй организацинууд болон эмхи зургаануудай коллективүүд Бодоной совхоздо 1100 центнер үбһэ бэлдэхэ уялга абана. Тэрэ тоодо Һүбын дунда һургуулиин багшанар, техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив 400 центнер, Һүбын худалдаа наймаанай предприяти 100 центнер, Онёогой ой модоной ажахы 150 центнер, хэлхээ холбооной отделени 50 центнер, Һүбын коопзверопромхоз — 100 центнер, уһалууриин системэнүүдэй управлени 100 центнер үбһэ бэлдэхэ уялга абаба. Совхоздо хүдэлдэггүй бусад хүнүүд (пенсионернүүд болон гэрэй эзэн эхэнэрнүүд) үбһэ хуряалгын звенонуудта ошожо, 15 үдэр ажаллаха уялга абаа.

Үбһэ хуряалгада хабаадаһан хүнүүдые худалдаа наймаанай, медицинын, соёлой талаар хангалгые һайжаруулхын тула сельскэ Соведэй гүйсэдком бүхы хэмжээнүүдые абаха юм. Үбһэ хуряалгын звенонуудта депутадуудай табан бүлэг эмхидхэгдээ. Арадай хиналтын бүлэг таһалгаряагүйгөөр, һайнаар хүдэлжэ байха.

Абаһан социалис уялгануудай дүүргэлтые эмхидхэхын тула сельскэ Соведэй гүйсэдкомой дэргэдэ табан хүнһөө бүридэһэн штаб байгуулагдаба. Абаһан социалис уялгануудай дүүргэлтын дүнгүүд табан үдэр болоод лэ гаргагдаха.

Ниитын малда үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ угаа эдэбхитэйгээр хабаадажа, тэжээлэй бата бэхи бааза байгуулха хэрэгтэнь колхоз, совхозуудта ехэ туһаламжа хүргэхыетнай поселково, сельскэ олон сомоной Соведүүдые, предприятинууд, организацинууд, эмхи зургаануудай бүхы ажалша коллективүүдые, пенсионернүүдые, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдые, студентнэрые, һурагшадые бидэнэр уряалнабди. Энэмнай түрэл Коммунис партиин XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые дүүргэлгэдэ, эдеэ хоолой программа бэелүүлгэдэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөлгэдэ манай шадалзэргын хубита болог лэ.

Арадай депутадуудай Һүбын сельскэ Соведэй сессии дээрэ социалис уялганууд баталан абтаа.

ХЯАГТЫН РАЙОНОЙ ХҮДЭРИИН СОМОНОЙ СОВЕДЭЙ АЖАЛШАДАЙ

СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ манай совхозой хүдэлмэришэдтэ шанга шалгалта болоһон байна. Бүдүүн ба шэмэтэ тэжээлэй дутамагһаа боложо, малай ашаг шэмэ эрид доошолоо. Зүгөөр иимэ бэрхэшээлнүүдэй дайралдабашье, малшад бага гарзатайгаар үбэлжэлгээ дабахын түлөө бүхы оролдолгоёо гаргаһан байна.

Үнгэрэгшэ жэлэйхитэйл адли, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ мүнөө жэлэй сагай уларил ехэ таарамжагүй муу байна гээд мэдэнэбди. Ушар иимэһээ ниитын малые үбһэ тэжээлээр хангаха асуудалда онсо харюусалгатайгаар хандаха эрилтэ табигдана.

Ниитын малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл нөөсэлхэһөө шухала зорилго хүдөөгэй ажалшадай урда мүнөө дээрээ үгы шахуу байна. Манай совхоз байгша ондо 3570 тонно үбһэ, 7069 тонно силос, 800 тонно сенаж, 300 тонно витаминтай үбһэнэй гурил, 1500 тонно һолоомо бэлдэхэ ёһотой.

«1981 оной ургаса таряа, хүдөө ажахын продуктнууд ба үбһэ тэжээл бэлдэхэ, 1981—1982 онуудай малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ тушаа нэмэлтэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые дүүргэлтэдэ харюу болгон, нуга сабшалан дээрээ, тэрэшэлэн намаглиг, болдог дошотой газарта, хадын соорхойнуудта, харгын далан болон бусад участогууд дээрэ ургаһан ногооe сабшажа абахын тула бүхы хэмжээнүүдые абахабди.

Набшаһата тэжээл бэлдэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ хүдэлмэреэ һайнаар ябуулая. Бүхыдөө 188 тонно набшаһата тэжээл бэлдэхэ уялга абанабди.

Витаминтай ногооной гурил бэлдэхэ түсэбөө дүүргэхэ зорилготойгоор «АВМ-0,65» июлиин 1-һээ эхилжэ хоёр халаанда хүдэлгэдэг болгохомнай. Малайнгаа тэжээлэй нөөсэ арьбадхахын тула халаахай, үрмэдэһэ гэхэ мэтые хэрэглэхэ гэжэ шиидээбди. Организацинууд, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд, тэрэшэлэн хубиин хүнгэн машинануудтай, мотоциклнуудтай хүнүүд 32 тонно үбһэ нуга сабшалангһаа ондоо тээ бэлдэжэ тушааха ёһотой. Тинхэдээ хубиин хүнгэн автомашинатай хүнүүд 4 центнер, «Урал», «ИЖ» түхэлэй мотоциклнуудтай хүнүүд 2 центнер, хүнгэн мотоциклтайшуул 1—1 центнер үбһэ ногоо «АВМ» түхсэрэлгэдэ тушааха уялгатай.

Үбһэ тэжээлээ гээлтэгүйгөөр хуряахын, тэжээлэй шанар һайжаруулхын түлөө тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэбди. Организацинууд болон эмхи зургаануудай коллективүүдэй хүсөөр 200 тонно үбһэ, тэрэ тоодо Хүдэриин райпо 35 тонно, тоһоной завод 15, больница — 15, Хүдэриин дунда һургуули — 50, Баян-Булагай 8 жэлэй һургуули — 20, үүлтэрэй предприяти — 10, автотранспортна предприяти — 15, сельскэ Соведэй эмхи зургаанууд — 20, пенсионернүүд — 10, ой модоной ажахы — 10, хэлхээ холбооной узел — 10 центнер үбһэ бэлдэхэ уялга абаба.

Үбһэ тэжээл бэлдэлгые амжалтатайгаар үнгэргэлгэ манай эдэбхитэй, эбтэй зетэй ажалһаа дулдыдаха гээд мэдэнэбди. Энээнтэй дашарамдан, звеногой гэшүүн бүридэ үдэр бүриин даабари үгтөө, социалис мүрысөөнэй гуримууд зохёогдоо, эрхим дүнгүүдые түйлахын тула моральна болон материальна урмашуулгын хэмжээнүүд хараалагдаа. 20 үдэрэй туршада үбһэ хуряалгаяа гол түлэб дүүргэхэ хүсэлэнтэйбди.

Манай хандалгые халуунаар дэмжэхыень колхоз, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдые, предприяти, организаци, эмхи зургаануудай коллективүүдые студентнэрые, һурагшадые, пенсионернүүдые уряалха зуураа, үбһэ тэжээл бэлэдхэлдэ бултадаа нэгэ хүн шэнгеэр гаража, хүдөө ажахын ажалшадта шадал соогоо туһалха, тиигэжэ КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулаял.

Арадай депутадуудай сомоной Соведэй сесси дээрэ энэ социалис уялганууд баталан абтаа.

ПОРП-ын ОНСО ЯАРАЛТАЙ IX СЪЕЗД

ВАРШАВА. (ТАСС). Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэрилэгшэдэй партиин онсо яаралтай IX съезд июлиин 14-дэ эдэ нээгдэбэ. 1964 делегат, мүн Польшын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй ветерануудай, ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана.

Социалис оронуудай: Болгарин, Венгриин, Вьетнамай, ГДР-эй, Кубын, Румынии, Советскэ Союзай, Чехословакиин, Югославиин Коммунис болон хүдэлмэришэдэй партинуудай делегацинууд съездэй айлшадай дунда бии. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрой гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Гришин Советскэ Союзай Коммунис партиин делегациие толгойлно.

Партиин гол эдэ хуралдаан оронэй социальна-экономическа хүгжэлтын орёо шухала асуудалнуудые харюу үгэхэ. Польшын социалис мүнөөнэй ба ерээдүйн байдалые сахин хамгаалха бүхы хүнүүдэй эдэ үнэр хараа зорилготойгоор зэбсэглэлхэ, контрреволюцитай, арадай байгуулалтын дотоодын ба гадаадын дайсадтай эдэбхитэй тэмсэлдэ партиие эрсүүлэн зорижуулха уялгатай гэжэ Польшын коммунистнууд съездэдэ бэлэдхэлэй үедэ тэмдэглэһэн байна.

Съездэй зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаһан материалнууд дотор тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, Польшын ерээдүй социализмтай таһаршагүй холбоотой юм гэжэ Польшын коммунистнууд һайн ойлгоно. СССР болон социалис хани нүхэдэй бусад оронуудтай ПНР-эй холбоо харилсаае, хани барилсаае бэхижүүлхэ эрилтэ табигдаа.

ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь С. Каня съездэ нээбэ. Съездын хүдэлмэриие органууд зүблэхэ зүйл баталагдаа. VIII болон IX съездүүдэй хоорондохи үе соо Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гай бэелүүлһэн ажал ябуулгые делегадууд зүбшэн хэлсэхэ байна. ПОРП-ын уставта хубилалтануудые оруулха тухай дурадхалнууд хаража хэлсэгдэхэ, партиин хүтэлбэрилэгшэ органууд һунгагдаха юм.

С. Каня IX съездэ Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл хэбэ.

ХУРЯАЛГАДА ЧАС ҮНЭТЭЙ

Оронойминнай таряашадта эгээл халуун хаһа саг — ургаса хуряалгын хүдэлмэри оршон ерэбэ. СССР-эй Центральна статистическэ управлениин июлиин 13-най мэдээнэй ёһоор, 12 миллионһоо улүү гектарай талмай дээрэһээ ороохото болон ороохото-бобово ургамалнууд хадагдаа 6 миллионһоо дээшэ гектарай ургаса сохигдоо. Энэнь хадагдаһан ургасын 52 процент болоно.

Ургаса хуряалгын хүдэлмэри нёдондо жэлэйхиһээ эршэмтэйгээр ябуулагдана. Кубаньда, Дондо, Ставропольда, Украинын ба Казахстанай урда районуудта, Молдавида таряа хадалга болон сохилгын хүдэлмэри улам эршэдэнэ. Поволжиин, Россин Федерациин түбэй областьнууд болон Хара бэшэ хүрьһэтэ зоной механизаторнууд энэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Энэ жэлэй ургаса хуряалгын хүдэлмэри хүндэ хүшэр эрхэ байдалда үнгэрнэ. Тиимэһээ ажалдаа зохёохы ёһоор, һайнаар хандаха, оньһото техникые шадамараар хэрэглэхэ эрилтэ табигдана.

Июль һарада ороной урда хубида аамга халуун үдэрнүүд бороо хуратай сагаар һэлгэгдэнэ. Нэгэ поли дээрэ бороогой ороходо, нүгөөдэ полидонь хуурай байдаг. Эгээл иимэһээ комбайнуудые зүбөөр таарулан табиха, тиишэ дары түргэн абаашаха гээшэ шухала удха шанартай. Краснодарай болон Ставрополиин хизаарнуудай Ростовско ба Украинын урда областьнуудай колхоз, совхозууд ороохото ургамалнуудые түргөөр хуряажа байнхай. Намарай шэниисэ хадаа эдэ зононуудай гол ургасань болоно. Эндэ паар дээрэ таригдаһан газарһаа илангаяа үндэр баян ургаса хуряагдана.

Эрхим шанартай үрэһэ бэлдэхэ гээшэ таряашадай гол зорилго болоно. Ороной урда районуудай таряашад һайн шанартай үрэһэнэй материалаар өөһэдыгөө хангахаһаа гадна, хойто областьнуудай колхоз, совхозуудые хангаха ёһотой. Тиимэһээ ургасаяа хуряаха, сэбэрлэхэ, таряа тушаалгын пунктнуудта зөөхэ, эрхим шанартай ороохо болбосоруулгын предприятинуудта эльгээхэ хүдэлмэреэ улам шамдуулха зэргэтэй.

Ургасыень хуряажа абаһан талмайнууд дээрэ дахинаа тарилга хэхэ үргэн ехэ арга боломжонууд нээгдэнэ. Россин Федерациин, Украинын олохон районуудта гэршүүхэ хоёрдохёо тарихадань, түрүүшынхиһээ бүри үндэр баян ургаса үгэдэг байна.

Кубаниинхидай дүй дүршэлые хэрэглэн, энэ жэлдэ ороной таряашад хүсэтэ ба шэлдэн хатуу сортын шэниисэ гүрэндэ шадаал һаа ехээр худалдахые оролдоно. Тоогууд дээрэ алхагдаһан ороохо дары түргөөр сэбэрлэжэ хатааха гээшэ таряашадай гол зорилго болоно.

Ургаса хуряалгын хүдэлмэри хойто районуудта эхилжэ байна. Ургасаяа гээлтэ хоролтогүйгөөр богони болзорто хуряажа абахые механизаторнууд оролдоно. Намарай хуряалгын бүхы хүдэлмэриие амжалтатайгаар ябуулхын тула механизаторнууд эршэмтэйгээр ажаллана. Шалгагдамал ипатовска аргые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гээшэ ажал хэрэгээ һайнаар эмхидхэхэдэнь туһална. Олонхи ажахынуудай полинууд дээрэһээ ургаса хуряаһанай һүүлээр һоломониинь абтажа газар хахалалгын звенонууд тиишэ гаргагдана.

(ТАСС).

ҺУНГАГШАДТАЯА УУЛЗАНА

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ талаар Кабанскын һунгуулиин 522-дохи округһоо «Главбурятстройн» барилга-хабсаралгын 8-дахи управлениин, Таловска түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй заводой, Кабанскын районой «Шергинский» совхозой коллективүүд дээр дэбжүүлэгдэһэн Алас-Дурна зүгэй, Забайкалиин районуудтахи барилгын СССР-эй министр **Сергей Васильевич БАШИЛОВАЙ** һунгагшадтайгаа уулзалга үргэлжэлһөөр.

Кабанск тосхоной Соёлой ордон соо хүн зон олоороо суглараһан байба. КПСС-эй Кабанскын райкомой нэгэдэхи секретарь А. И. Хмелев уулзалгые нээгээ. СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадай этигэмжэтэ нюур — «Шергинский» совхозэй директор А. И. Жилин үгэ хэлэхэдээ, нүхэр С. В. Башиловай намтар, ажал ябуулга тухай сугларагшадта хөөрэжэ үгөө.

Уулзалга дээрэ Тимлюйн цементын заводой цехэй начальник И. С. Бичиханов, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинадай оёдолшон Г. И. Селиванова, 590-дэхи ПМК-гай начальник В. И. Ледовских, Кабанскын шубуунай фабрикын һаалишан Г. А. Селиванова болон бусад үгэ хэлэжэ, депутадта кандидадта захяануудые үгэбэ.

Һунгуулиин окружной комиссиин түрүүлэгшэ—асбоцементын хэрэгсэлнүүдэй заводой директор В. И. Струневич СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн тухай үнэмшэлгэ С. В. Башиловта барюулаа.

* * *

Сугларагшадта халуунаар угтагдажа, СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат С. В. Башилов үгэ хэлэхэдээ, тэрэниие манай ороной Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлһэнэйнь түлөө баяр баясхалан хүргөөд, энэ үндэр этигэл найдабарииень харюулхаб гэжэ мэдүүлээ.

СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат С. В. Башилов Сэлэнгын ЦКК-гай хүдэлмэришэдтэй, Бабушкин хотын һунгагшадтай мүн лэ уулзаа.

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ АЖАЛАЙ ҮДЭР

Манай фотокорреспондент Н. Дригеновэй буулгаһан энэ зураг дээрэ Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой механическа цехэй токарьнууд Алексей Семаков Константин Матвеев хоёрой ажал хэрэг тухайгаа хөөрэлдэжэ байхыень харанат. Арбадахи табан жэлэй туршада эрхим үрэ дүн түйлаһан Константин Игнатьевич Матвеев токарьнуудай бригадираар томилогдонхой. Тэрэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбые гурбан жэл хахад соо дүүргэхэ гэһэн үүсхэл гаргаа юм.

Нүхэр Матвеевэй хүтэлбэрилдэг бригадын токарьнууд жэлэй эхинһээ хойшо эрхим үрэ дүн түйлана. Токарьнууд Виктор Севостьянов, Алексей Семаков, Павел Карпов, Владимир Макаренко гэгшэд социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ дабшана.

МҮРЫСӨӨНДЭ ТҮРҮҮЛЭГШЭД

Итанцын леспромхозой Кикын лесопунктын оператор Алексей Илларионович Куприянов арбадахи табан жэлэй дүнгөөр «Ажалай шэн габьяагай түлөө» медаляар шагнагдаа юм. 1981 оной эхинһээ хойшо модо ашаалдаг түхеэрэлгын оператор нүхэр Куприянов ажалайнгаа эршэ һуладхангүй хүдэлжэ, социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Байгша оной түрүүшын хахад соо дүн хамта 26,5 мянган кубометр модо ашажа, түсэбтэ даабарияа 163 процент бэелүүлээ.

Тэрэнэй жэшээгээр операторнууд Николай Васильевич Шишкарев, Георгий Захарович Шилин, Павел Александрович Орлов гэгшэд мүн лэ эрхим үрэ дүнгүүдые түйлана. Хахад жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа тэдэнэр элидхээ.

Манай корр.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

ХЭБЛЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ «РСФСР-эй СОЁЛОЙ ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ» ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Совет хэблэлэй талаар габьяатай байһанайнь түлөө **«РСФСР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ»** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо;

Буряадай АССР-һээ

Сабжаев Галсан Цыреновичтэ — Сэлэнгын районой «Улаан Сэлэнгэ» газетын редактор.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1981 оной июлиин 15.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

ХЯАГТЫН РАЙОНОЙ РАНЖУРОВАЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Хүдөө ажахынгаа үйлэдбэри хүгжөөхэ, экономико болон соёлоо һалбаруулха хэрэгтээ түйлаһан амжалтануудайнь түлөө, байгуулагдаһаар 50 жэл гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Хяагтын районой Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной июлиин 8.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭР О. И. БАГАЕВАЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Партийна органуудта үни удаан саг соо аша үрэтэйгөөр хүдэлһэнэйнь түлөө КПСС-эй обкомой эмхидхэлэй-партийна таһагай инструктор нүхэр **Багаева** Ольга Ивановнае Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной июлиин 10.

ТЭМСЭЛЭЭР ШЭРЭЭГДЭҺЭН ТЭГШЭ ҺАЙХАН АЖАБАЙДАЛ

РАНЖУРОВАЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙ 50 ЖЭЛ

Буряадай түрүүшын революционер Цыремпил Ранжуровай түрэһэн нютаг Шара-Гол тосхон олон һалбаритай ажахын түб юм. Колхозой правлениин байшангай дэргэдэхи сэсэрлиг соо нютагай алдар суута хүбүүндэ хүшөө бодхоогдонхой. Аяар холын хүлгөөтэй арбан найман оной гүн сооһоо революционер Ранжуровай хүгжэн һалбаран түрэһэн нютагаа хаймадан хаража байһан шэнгеэр энэ хүшөө үзэгдэдэг. Тэрэнэй хажуу таладань шэмэг зурагуудаар гоёогдоһон хоёр дабхар Соёлой ордон зэргэлнэ.

Тосхоной гол гудамжада дунда һургуулиин, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын пунктын, больницын үндэр һаруул байшангууд жэрылдэнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ Шара-Голдо 150 шэнэ гэр байранууд бодхоогдоо.

Колхозой гансаханшье түб тосхонойнь түбхинэнги байдал улам хүгжэнэ бэшэ. Сагаан-Шулуутай, Хутор, Анагастай һууринуудта һургуули, клуб, магазинууд, хэлхеэ холбооной эмхи зургаан эндэхи хүнүүдэй соёл культурын, ажаһуудалай эрилтые гүйсэд хангана. Эдлүүриингээ газарай үрэжэл улам һайжаруулжа, хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэеэ дээшэлүүлнэ. Арба нэгэдэхи табан жэлэй туршада 248900 центнер орооһо, 34800 центнер хартаабха, 24670 центнер мяха, 70400 центнер һү, 2045 центнер нооһо үйлэдбэрилхөөр харааланхай.

Эдэ үдэрнүүдтэ Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозойхид 50 жэлэйнгээ алдарта ойе тэмдэглэжэ байхадаа, гаталжа гараһан замаа дурсан, ерээдүйнгөө хэрэгүүд тухайдаа бодомжолно, эршэтэ ажалай шэнэ эдэбхи үүсхэлээр зорижоно.

Энэ хуудаһамнай туе колхозой алдарта ойдо зорюулагдана.

ХҮГЖЭЛТЫН ШЭНЭ ШАТАДА

Эдэ үдэрнүүдтэ колхозойнгоо табин жэлэй ойе тэмдэглэжэ байхадаа, ажахынгаа нэрэ хүндын удхые саанаһаа, үндэһэн эхинһээнь дурдаха дуран хүрэнэ.

Цыремпил Ранжуров... Нютагайнгаа алдар нэрые үргэһэн, буряадай революционер тухай хүгжэм дуунууд, уран зохеолнууд хэды олон бэ даа.

Манай эндэхи дунда һургуулиин һурагшын нютаг тухайгаа бэшэһэн үгэнүүдые һаяхан би уншаа һэм. «Минии нютаг» гэһэн һурагшын тэрэ найруулга соо иимэ үгэнүүд бии: «Түрэһэн нютагни Хутор һуурин юм. Энэ һуурин зуугаад жэлэй саана бии болоһон түүхэтэй. Хасаг Шадрин Герасим гэдэг анха түрүүн эндэ буусa түхеэрһэн гэдэг. Мүнөө манай Хутарта 150-яад үрхэтэ айл ажаһуудаг. Буряадай түрүүшын революционер Цыремпил Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоздо ородог Хуторнай дүрбэн һууринуудай нэгэниинь юм. Нютагайнгаа иимэ алдар түүхээр бидэ, залуу үетэн, омогорхoдогбди. Түрэл колхозоо саашадань хүгжөөхэ хүнүүд гээшэбди гэжэ бидэ ходол һанажа ябадагбди»...

Зүб лэ даа, ургажа ябаһан залуу үетэмнай мүнөө манай ажал хэрэгүүдые үргэлжэлүүлхэ халаамнай гээшэ. Ангиин шанга тэмсэл соогуур мүндэлжэ, бэхижэн хүгжэжэ байгаа колхознай хэдэн үе хүнүүдэй хуби заяанайнь, ажабайдалайнь үргэн харгы боложо үгэһэн байха.

1930 ондо нютагтамнай үгытэй таряашад хамтын ажалтай боложо эхилһэн юм. Тиигэжэ Сагаан-Шулуутайда Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз, Анагастайда — «Заря», Хутарта — «Улаан туряашан» Шара-Гол дээрэ «Пограничник» колхозууд эмхидхэгдээ бэлэй. Нютагай коммунистнууд, комсомолшууд, шэнэ байдалай эдэбхитэд зоной дунда тон ехэ ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдагынь эли һааб даа. Хаанта Россиин эгээл заха хизаар байһан хилэ шадарай энэ нютагта шэнэ байдалай түбхинэлгэдэ хэды олон бэрхэшээлнүүд тудалдааб? Үшөөл усадхагдаагүй ангиин дайсадай хорото элдэб аашанууд нютагай эдэбхитэдэй хэрэгтэ нилээд һаад татаа һэн...

Хатуу шанга тэмсэлээр засагаа гартаа абаһан ажалшан зон хараа байса һайжаржа эхилһэн байдалаа бүхы хүсөөрөө һэргылэн хамгаалжа, эршэ залитайгаар хүдэлдэг һэн. Түрүүшын табан жэлнүүдэй үедэ эдэ ажахынуудай шэнэ байдал зохеон байгуулгада, совет заншалаар хүнүүдые хүмүүжүүлгэдэ онсо удха шанартай байһаниинь элитэ.

Нютагаймнай эдэ колхозууд Хамнигадайн МТС-эй тон ехэ туһаламжа доро таряалангайнгаа газарнуудые үргэдхэжэ, һайн ургаса хуряадаг болоһон, өөһэдын элдэб оньһон техникэтэйшье боложо эхилһэн байна. Энэ МТС колхозой мэргэжэлтэдые бэлэдхэлгэдэ нилээд ехэ габьяатай.

1954 ондо энэ дүрбэн колхозууд нэгэдэжэ, Ранжуровай нэрэмжэтэ томохон ажахы шэнээр эмхидхэгдээ. Тиихэ үедэ манай колхозой техникэ гэхэдэ 5 трактор, 5 комбайн, 4 автомашина һэн. Мүнөө манда элдэб түхэлнүүдэй 77 трактор, 30 комбайн, 20 гаран автомашина тоологдоно. Хүсэ шадал ехэтэй К-700 тракторнууд манда бии. Эдэнэй тоо үшөөл олон болгохо хүсэлтэйбди.

Тэрэ гэһэнһээ колхозоймнай таряалан, сабшалангай ургаса, малаймнай ашаг нилээд дээшэлээ ааб даа. Багахан тэдэ ажахынууд хамтадаа 2073 толгой эбэртэ бодо малтай, 5455 хонитой, 538 гахайтай байгаа. Эдэ малнууд үүлтэрээршье тулюур һэн. 1981 оной январиин нэгэндэ колхознай 2778 толгой үхэртэй, 17573 хонитой, 1335 гахайтай байһан байна. Тиихэдэ үшөө Хяагтын адагтахи ажахынуудай хоорондохи мал шахалгын пунктда 772 гахайтайбди.

Һү һаалиимнай фермэнүүдтэ үбһэ тэжээл, үһан оньһоной аргаар үнеэдтэ үгтэнэ, наг шэбхэнь сэбэрлэгдэнэ. Бүрил һаяын сагуудта электрын хүсөөр үнеэдээ һаадаг аргатай болохобди. Малайнгаа үүлтэр һайжаруулжа шадаһанай ашаар республикын бэшэ ажахынуудта, Монголой Арадай Республикадашье колхознай томо һайн хонидые үгэдэг болоо. Энээндээл шэнгеэр үнеэдэйнгээ үүлтэр һайжаруулжа, жэлдээ үнеэн бүриһөө 3000 литрһээ доошо бэшэ һү һаадаг болохо гэһэн харюусалгатай зорилго табигдана.

Энэ жэлдэ гүрэндэ 450 тонно тухай нооһо тушаажа, түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэбди. Мяха, һү худалдаха, үйлэдбэрилхэ талаар бараг һайн дүнгүүд түйлагдаа.

Колхозоймнай экономикын саашадаа хүгжэлгэ малдаа һайн шанартай үбһэ тэжээл элбэгээр бэлдэлгэһээ сэхэ дулдыдаха байһаниинь эли. Энэ шухалын шухала асуудал колхозоймнай эхин партийна организациин онсо анхарал доро байдаг юм.

Манай 93 партиин гэшүүд, партида кандидадуудай олонхинь үйлэдбэриин харюусалгатай участогуудта табигданхай, түрүү ажалай жэшээ харуулжа, социалис мүрысөөнэй манлайда ябана. Коммунист Надежда Николаевна Аносова даажа байһан үнеэн бүриһөө хэнһээшье ехэ һү һаадагаараа суурхадаг. Хонишон Доржи Очиржапович Тыкшеев еһотойл коммунист һэшхэлтэй хүн гээшэ. Энэмнай хорин жэлэй туршада хонин ажалда хүдэлжэ нилээд дүршэлтэй болоһон, олон хүнүүдые өөрынгөө мэргэжэлдэ һургаһаншье байха. Энэ жэлдэ тэрэ 638 эхэ хониноо 653 хурьга түлжүүлжэ байна.

Коммунис еһоор ажалдаа хандадаг, харюусалга ехэтэйгээр хүдэлдэг хүнүүд манайда олон. Түгэс мэргэжэлтэ механизаторнууд Г. Н. Бурдуковский, Ц. О. Цыдыптаров, П. В. Шадрин болон бусад үндэр бүтээсэтэй ажалаараа хүндэтэй зон болонхой. Табан жэлнүүдэй түсэбүүдээ урагшатай дүүргэһэн, хододоо ажал хүдэлмэриин түрүү зэргэдэ ябадаг, орден, медальда хүртэһэн хүнүүднай манай омогорхол болоно. Механизатор П. В. Шадрин габьяата ажалайнгаа түлөө Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагданхай. Н. Г. Цыдыптаровай таряан ажалай бригада КПСС-эй обкомой бюрогой болон Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолоор таряан ажахын үндэр культурын бригадын нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Агуу ехэ Октябриин Социалис революциин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ колхознай тодоржо, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дурасхаалта Улаан тугта хүртэһэн бэлэй.

Мүнөө жэлдэ колхознигуудай тон ехэ оролдолго гаргаһанай ашаар таряалангаймнайшье, сабшалангуудаймнайшье ургаса урда жэлнүүдэйхиһээ ехэ һайн байна. Таряа хуряалгымнай техникэ бэлэндээ оронхой, харин үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын халуун ажал эхилжэ байһан үетэй. Ажалшан бүхэмнай харюусалгатай эдэ үенүүдтэ бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхөөр зорижонхой.

Партиимнай XXVI съездын шиидхэбэринүүд соо хүдөө ажахые саашадань улам хүгжөөхэ, хүн зониие эдээ хоолоор элбэгээр хангаха асуудалнууд онсологдон табигдана. Тиимэһээ манай колхозой гэшүүд 50 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэжэ байхадаа, урдаа шэнэ зорилгонуудые табинад.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ үйлэдбэриингөө хүсэ шадалые улам үргэдхэжэ, хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ урда жэлнүүдэйхидэ орхёдоо нилээд ехээр худалдадаг болохоор хараална.

А. СОКОВИКОВ,
колхозой түрүүлэгшэ,
Ленинэй, Ажалай Улаан Тугай, Октябриин Революциин орденуудай кавалер.

> „ХҮДӨӨ АЖАХЫН ҮЙЛЭДБЭРИИН ИНДУСТРИИН АРГААР ЭРХИЛДЭГ БОЛОХОТОЙ ХАМТА КОЛХОЗНО ТАРЯАШАДАЙ АЖАБАЙДАЛДА ГҮНЗЭГЫ ЕХЭ ХУБИЛАЛТАНУУД БОЛОЖО БАЙНА. ТЭДЭНЭЙ АЖАЛ ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ АЖАЛАЙ ШЭНЖЭТЭЙ БОЛОНО".
>
> (КПСС-эй XXVI съездын материалнуудһаа).

АЖАЛАЙ БЭЛЭГ

Хонин ажалһаа эгээн ехэ олзо доход оруулдагбди. Ушар нимэһээ энэ һалбаридаа гол анхаралаа хандуулдаг байһамнай эли. Һүүлэй жэлнүүдтэ мяха, нооһо ехээр үгэдэг үүлтэртэ хонидоймнай тоо нилээд олошороо. Тинмэһээ үүлтэртэ хусануудаа хүршэ ажахынуудта, — мүн аха дүү Монгол орондошье худалдадаг оолонхонбди.

Бүхы амжалта түйлалтанууднай хонишодой эршэтэ ажалһаа дулдыдадаг байһаниинь мэдээжэ. Бэрхэ, дүй дүршэлтэй болоһон хонишод олон ааб даа. Жэшээлхэдэ, мүнөө жэл И. И. Унагаевай отарын хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга, Д. О. Тыкшеев — 101, Б. Д. Цыдыпылов — 98, К. И. Хлебников — 99 хурьга түлжүүлжэ шадаһан байна.

Энэ жэлдэ «сагаан алтан» гэдэгнай һайнаар суглуулагдажа байна. Түсэбэй ёһоор 3,2 килограмм нооһо хонин бүриһөө хайшалха ёһотой аад, 3,6 килограмм нооһо, тэрэ тоодо И. И. Унагаевай бригада 4 килограмм нооһо хайшалжа тушааба. Тиигэжэ колхознай түсэбһөө гадуур 50 центнер нооһо гүрэндэ тушааба бшуу. Энэнь колхозойнгоо ойн баярта бэлдэһэн хонишодоймнай ажалай бэлэг болоно.

Ахалагша хонишон Бата Дашиевич Цыдыпов түрүүшынхеэ түрэһэн зуһагуудһаа олон хурьгадые абажа түлжүүлбэ. Тэрэ өөрынгөө эсэшэ сусашагүй ажалаараа иимэ эрхим дүнгүүдые түйлаба.

Үнгэрэгшэ үбэлнай хонишодто ехэ шалгалта болоһон юм. Үбһэ тэжээлээр багаар хангагдаһан байгаабди. Гэбэшье эмхитэй һайн ажалаараа, ехэ гарза хохидолдо ороогүй гараабди.

Д. МАКСИМОВ,
колхозой хонин ажалай талаар зоотехник.

Георгий Иннокентьевич Максимов тухай дурдабалтнай Хяагтын райондо тэрээн тухай дуулаагүй хүн үсөөн байха. Тэрэ даажа абаһан автомашинаяа нэгэ часай турша соо лесовоз гү, али орооһо, үрэһэ шэрэхэ түхеэрэлгэтэй болгожорхидог арга дүйтэй жолоошон юм.

Залуу механизаторнуудай хүдэлмэришэнэй үндэр нэрэ зэргэдэ шэлжэн оролгодонь, Георгий Иннокентьевич аха хүнэй ашатан нүлөө үзүүлнэ. Колхозойнгоо үйлэдбэриин хүгжэлтэдэ нютагай зоной ажабайдалай улам түбхинэнги байдалтай бололгодо тэрэнэй хубинта яһалал бии гээшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нэгэдэхи классай жолоошон Г. И. Максимов.

А. КИТАЕВАЙ фото.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
УКАЗ
ХЯАГТЫН РАЙОНОЙ РАНЖУРОВАЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙ ГЭШҮҮДТЭ БУРЯАДАЙ АССР-эй ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭНҮҮДЫЕ ОЛГОХО ТУХАЙ

Хүдөө ажахын талаар габьяатай байһанайнь түлөө хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо гэбэл:

«БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА МЕЛИОРАТОР»

Соковиков Александр Николаевичта — колхозой түрүүлэгшэ.

«БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА МАЛШАН»

Аносова Антонина Ивановнада — һаалишан.
Унагаев Илья Ивановичта — хонишон.
Цыдыпылов Балта Дашиевичта — хонишон.

«БУРЯАДАЙ АССР-эй ХҮДӨӨ АЖАХЫН ГАБЬЯАТА МЕХАНИЗАТОР»

Игумнов Михаил Иннокентьевичтэ — механизатор.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ. Соведүүдэй байшан.
1981 оной июлиин 8.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
УКАЗ
ХЯАГТЫН РАЙОНОЙ РАНЖУРОВАЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙ ГЭШҮҮДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Хүдөө ажахын үйлэдбэрине хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө, Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн гүйсэһэнтэй дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** иимэ хүнүүдые шагнаха гэбэл:

Бобыкина Таисия Николаевнае — һаалишан.
Богданов Борис Николаевичые — парткомой секретарь.
Бурдуковский Александр Сергеевичые — малшан.
Бурдуковский Георгий Никитовичые — механизатор.
Махлеева Мария Ивановнае — һаалишан.
Тыкшеев Доржи Очиржаповичые — хонишон.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной июлиин 8.

ТАРЯАШАД

Тосхоной үргэн үйлсөөр ажалаи хубсаһатай хүнэй алхалан ябахада, тэрэнэй урдаһаа уринаар миһэрэн, нютагаархинь мэндэшэлнэ. Үйлсын нүгөөдэ талада ябаашадшье:

— Амар сайн, Пантелеймон Васильевич! — гэжэ холоһоо тэрээндэ амар мэндые хүргэнэ.

Энэмнай колхозоймнай түрүү механизаторнуудай нэгэн, Ажалай Улаан Тугай орденой кавалер П. В. Шадрин гээшэ.

Шара-Голойнгоо тала дайдада бүхы сэдьхэлээрээ дуралһан энэ хүнэй таряалан дээрээ хүдэлжэ ябахыень харахада атаархамаар даа! Хабарай тарилгын, таря хуряалгын үедэ, трактор комбайнайнгаа жолоодо һуунхай ябахадань, тэрээнһээ ондоо жаргалтай хүн угы ха гэжэ һанагдама. Колхозоймнай иимэ механизаторнууд олон юм. Н. Ч. Цыдыпылов, В. И. Казимов, А. Я. Ефремов, Г. К. Бурдуковский болон бусад ороно. Манай районой суута кукурузашан Бадмаевна Галданова нэрэ мэдээжэ юм. Тэрэнэй звено гектар бүриин 500 центнер урагса ургуулжа алдартай байһан. Мүнөө тэрэнэй һурагшан байһан Цыренжаб Очиржапович Цыдыптаров 1962 онһоо энэ шэмэтэ ургамал үндэр баянаар ургуулна.

Энэ хабартаа Хяагтада болоһон районой кукурузашадай суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ:

— Байгша ондо гектар бүриһөө 200 центнерһээ доошо бэшэ шэмэтэ тэжээл бэлдэхэб — гэжэ мэдүүлээ юм.

Цыренжаб Очиржапович өөрынгөө үгэдэ эзэн хүн гээшэ. Богонихон болзорто, эрхим шанартайгаар хабарайнгаа тарилга үнгэргөөд, шэнэ ургасын гаража эхилхэдэ, саг сооһоо харууһалалгын ажал хэһэн байна.

Флориан Николаевич Богдановые түрүүшын техникэ, машинада дүйтэй гэжэ хэлэлсэдэг. Тэрэ залуу наһандаа техникэтэй нүхэсэжэн хүн. Энэ нүхэрнай колхозоо тракторна бригадын бригадирөөр, ахалагша инженер-механикаар хүдэлжэ ябаа. Мүнөө колхозойнгоо МТМ-эй даагша. Залуу механизаторнуудые хүмүүжүүлжэ, тэдэниие бэлдэхэ хэрэгтэ ехэ хубитаяа оруулаа. Тэдэнэй тоодо Ч. Д. Цырендоржиев, А. Н. Унагаев, Л. Г. Шадрин, О. Б. Цырендоржиев, Г. К. Шангин, Л. И. Унагаев, И. Д. Назимов гэгшэд болоно. Тэдэнэй олонхидынь гүрэнэй тэдхэмжэтэ амаралтада гараһаншье һаа, хаба соогоо колхозой ажалда хаба хүрэлсэһэн зандаа.

Анханда хооһон тала байһан дайдаарнай алтан шара таряанай делай эльбээргэтэн долгилжо, ажалша хүнэй урма зоригые үргэн баясуулна. Хүсэ шадал ехэтэй тракторнууд, элдэб түхэлэй оньһон техникэнүүд мүнөө сагай таряашадай ажалайнь бүтээсэ ехэтэй зэбсэгынь боложо, агрономическа эрдэмэй түрүү арганууд бүхы хүдэлмэридэнь үргэнеер нэбтэрүүлэгдэнэ.

Мүнөө жэлдэ баян ургаса колхозоймнай таряаланһаа хуряагдахаар хүлеэгдэнэ. Механизаторнуудай таряалан дээрэ гараха комбайн, оньһон техникэеэ эртээнһээ бэлдэжэ, хоролтогүйгөөр ургасаа хуряаха зэһэжэ байна.

Нинтыһэн малда шэмэтэ тэжээл бэлдэхэ ажалда механизаторнуудай оролдолгоор мүн ехэ гэшэ. Энэ талаар оньһон техникэнэймнай хүсэ ехэ. Колхозоймнай силос дарагшад ехэ хүдэлмэридэ шэлжэн оролдонхой.

Сагай ошохо тума түрэл нютагаймнай хүгжэжэ ябана. Энэ хүгжэлтэдэ таряаша хүнэй хубита ехэ һууляа гэхэ бэлэй.

Г. ГОНСОРУНОВ,
РСФСР-эй габьяата агроном.

ЗОЛТОЙ, ЖАРГАЛТАЙ АЖАҺУУНАБДИ

Би мүнөө 87-тойб. Энэ наһан соогоо олон юумэ үзэхэ, хараха золтой байгааб. Совет засагай тогтохоһоо урид буряад зон харанхы мунхаг, үлэн хооһон ажаһуудаг бэлэй.

Буряадууд «буруугай бэшэ шээриһээ» холо ошоогүй юм гэжэ хүн зоной дунда тон зүбөөр хэлсэдэг байһан. Би дэниие ламанар мэхэлжэ бурхан тэнгэридэ, ноёд һайдта шүтэхые баадхадаг һэн. Эрхэ сүлөө, зол жаргал эдихэ ууха юумэн тухайгаа гансал ухаандаа шэбшэдэг байгаабди. Агуу ехэ ород арадай туһаламжаар, түрэл Коммунис партиингаа хүтэлбэри доро буряад оромнай хүгжэн һалбараа, арад зомнай баян дэлгэр һуудал байдалтай болоо гэжэ онсолон тэмдэглэхэ дүүрэн эрхэтэйбди.

Хамтын ажалай эхилхэ үедэ нютагаймнай агуу ехэ Ленинэй нэрэмжэтэ артель эмхидхэгдэһэн юм. Би өөрынгөө түгалтай нэгэ үнеэгээ тушаагаад, түс ажахыда ороо бэлэйб. Хамтын ажалай хүсэн ехэ гэжэ этигэлтэй байгдаа һэн.

Мүнөө манай эндэхи хүн зон үнэр баян ажаһууна. Хүнгэн машина, мотоцикл, елэтэр салагар мебель, радио, телевизор айл бүхэндэ бии.

Революциһаа урид Сагаан-Шулуутайда үзэг бэшэг мэдэхэ хүнүүд үсөөхэн бэлэй. Мүнөө бүлтэ һургуули номтой болонхойбди. Үбгэрһэн бишье заримдаа нюдэнэйнгөө шэл зүүжэ, «Буряад үнэн» газетэеэ иража һуудагби. Манай нютагайхид — Д. Р. Гумпылов нютагайнгаа дунда һургуулиин директор болонхой. Н. Б. Ранжуров — физико-математическа эрдэмэй кандидат, мүнөө Зүүн Сибириин технологическа институтда ажаллана. Э. Р. Ранжуров, Г. Г. Гонсорунов гэгшэд мэдээжэ агрономууд болонхой. П. Б. Гармаев Дотоодын Хэрэгүүдэй министерствын академи дүүргэһэн, мүнөө районой милициин таһагай начальнигаар ажаллана. Дээдэ «бургуулинуудые», тусхай дунда һургуулинуудые дүүргэгшэдые тоолохо олон барахагүйбди. Манай хүүгэдтэ, тэдэнэй жаргалтай ажабайдалые Совет засаг жаргалта бэлэглэһэн. Энэ ойн баяртай үдэр газетээр дамжуулан баяр хүргэхэ һанаа һэм.

О. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

ГАЗЕТЭ, ЖУРНАЛ — АЙЛ БҮХЭНДЭ

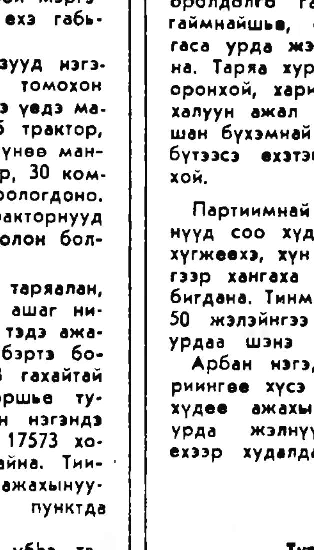
Манай Шара-Голой хэлхеэ холбооной отделени Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой дүрбэн һууриниие хангадаг юм. Эдэ һууринуудай айл бүхэндэ радио, телевизорнүүдэй биишье һаань, жэл бүхэндэ газетэ, журналнуудай захил олошоржо байдаг. Мүнөө үедэ 2340 хэһэг газетэ, журнал тараагдана.

Урданда эрдэм һургуулигүй, эндэхи нютагай зондо хэблэлэй гансашье хуудаһан хүрэжэ ерэдэггүй байһан гэбэл. Харин мүнөө айл бүхэн хоёр-гурбан ондоо ондоо нэрэн газетэ, журналнуудые захиулжа абана. Зарим бүлэнүүд бүришье олоор абадаг юм даа. Жэшээлбэл, колхозой шофер Г. Н. Максимов арба гаран нэрэн газетэ, журналнуудай захил жэл бүри хэдэг юм.

Эдэ бүгэдэ юу харуулнаб гэхэдэ, айл бүлэнүүдэй түбхинэн һайн байдалтай болоһые, соёл культурын эрилтэ улам ургана ха юм даа.

А. АНОСОВА,
Шара-Голой хэлхеэ холбооной отделениин начальник.

СЭРЭГШЫН ҮГЭ

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда үнэһан хүбүүдэймнай дурасхаалда бодхоогдоһон хүшөөгэй хажууда эрхэтэйгөө олон бододо заазгүэдэбди. Энэ дайнһаа, нютагаймнай 144 хүбүүд бусажа ерээгүй. Минии Николай ахын, бэшэшье олон түрэл хүнүүдэймнай нэрэнүүд хүшөөдэ һиилээтэй.

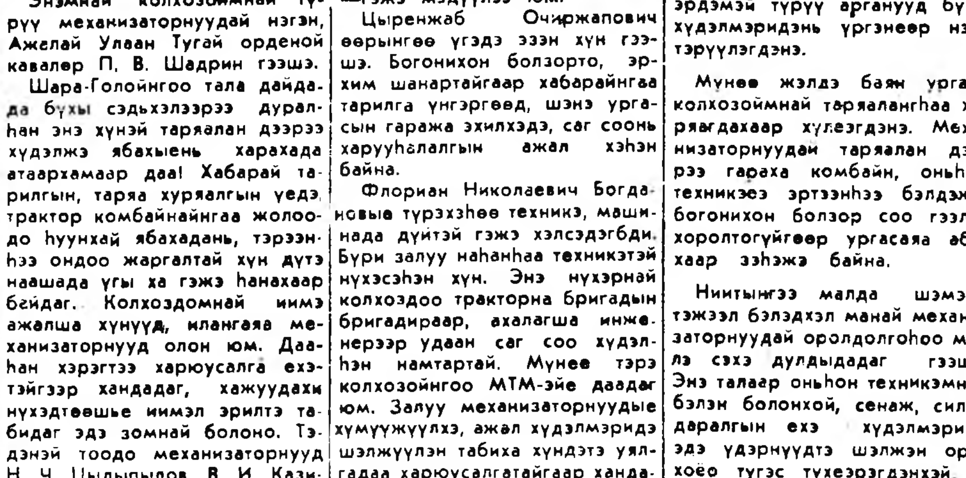
Минии тоолоһоной ёһоор колхозоймнай дүрбэн һууринһаа мянга гаран хүн Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда мордоһон байна. Тиихэдээ юһэдэхи фронтовик бүхэмнай нютагаа бусажа ерээгүй болоно. Энэ ехэ дайнда дүтынгөө хүниие алдаагүй айл гэжэ колхоздомнай үгы шахуу гээшэ.

Хархис дайсадтай Брест шадар дайнай түрүүшын лэ үдэрһөө тулалдажа эхилһэн һэмби. Суута Сталинград шадарай байлдаанда хабаадалсааб. Польшые фашист дарлалтаһаа сүлөөлэсэн, Берлин хотодо харата дайсанай һүүлшын хорото үүрэ хайе һүнөөлсэнэб. Хүндөөр шархатаашеб.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай эхилһээр дүшэн жэлые наяхан тэмдэглэбэбди. Тэрэ гэһэнһээ нилээд ехэ үһанай урдажа ошобошье, дайшалхы нүхэдни, хүшэр хүндэ харгы замуудни, хүн зоной ядарал зоболон намда мартагдаха аал? Хэды ехэ үхэл, хэлэшэгүй хүндэ бэрхэшээлнүүдые ами наһаяа хайрлангүй дабажа, дайсанаа дараабди, дайнай хорон утаанай дахинаа хэзээдэшье энэ дэлхэйдэмнай орьелхогүйн түлөө улаан шуһаяа адхаабди.

Сэлмэг тэнгэри доро ажабайдал соо ябахада хэды ехэ жаргал бэ. Энэ һайхан байдалдамнай хархис муухай хүсэнэй халдаха аюул тулгажа байһан тула үшөөл һайнаар, үшөөл эршэмтэйгээр хүдэлхэ ёһотойбди. Эгээ мүнөө түрэл ажахынгаа 50 жэлэй ойе тэмдэглэжэ байхада энэ сэдьхэлэйнгээ тухайгаа тарилгаа үгэнэбди.

Г. АНОСОВ,
барилгашан.

Шара-Голой соёлой байшан.

А. СУРМАЧАН фото.

ЗОНОЙ ЭРИЛТЭ УРГАНА

Хүдөөгэй зон ямар эд бараа дуратайгаар худалдан абадаг бэ, үшөө юун тэдэнтэ хэрэгтэйб гэжэ найманай эмхи зургаануудта худалдаа хүнүүд яһалал һайн мэдэхэ байдаг гээшэ. Энэ манай үнэгэмнайшье ааб даа.

Манай Шара-Голой худалдаа найманай эмхи Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой һууринуудтахи хүн зониие эд бараагаар хангана. Жэл ерэхэ тума худалдаадан тээһэн зэргэмнай өөдөө үргэдэжэ, хүнүүдэй ажабайдалдамнай һайжаржа байһые хэдэхэн жэшээ эзээр хаража болоно. Һүүлшын жэлнүүдтэ туршада 26 автомашина, 100 гаран элдэб түхэлэй мотоцикл худалдаадаа. Юһэдэн табан жэлэй ороодоо үнгэрэгшэ табан жэлдэ телевизорнүүд 5 дахин, мебель — 3,5, хибиргүүдые 5 дахин ехээр худалдаадаа. Колхозниигуудай олон бүлэнүүд гэр байранаа шэнэ түхэлэй сирнитурнүүдые абана байна. Хүн зоной тэмдэгэлтэй дээ манай дэбтэр хараһада, гол түлэбынь олдохоор шүдэг. хаб мүнөөдэр хомороол. үнэтэй сэнтэй худал байдалай хэрэгсэлнүүд байха. Энэ хадаа нютагаймнай зоной соёл культурын ургажа, хото горо дудата ажануудаг хүнүүдһөө дүтэлжэ, түбхинэжэ байдалтай болоһыень гэршэлнэ бэлэй.

М. ФИЛАТОВА,
Шара-Голой худалдаа найманай эмхиин директор.

Энэ хуудаһанай материалнуудые бэлдэлгэдэ манай штатнабэшэ корреспондент А. СУРМАЧ хабаадалсаа.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗЬАА

СССР-эй ГЭГЭЭРЭЛЭЙ МИНИСТЕРСТВЫН ЭНХЫ ЭРДЭМЭЙ ҺУРГУУЛИНУУД БОЛОН УРАЛСАЛ ХҮМҮҮЖҮҮЛГЫН ЭМХИНҮҮДЭЙ ҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ СССР-эй ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

...багшадые һургаха ба коммунис ёһоор хүмүүжүүлгаар туйлаһан амжалтануудайнь түлөө **шагнаха**.

Буряадай АССР-һээ

...АЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

...ерев Николай Ва...вичые — Онохойн дун...ргуулиин директор, ...ын район.

...икова Галина Инно...внае — 46-дахи дунда ...лиин директор, Улаан-...род.

...ев Альберт Алексе... — 1-дэхи дунда һур... директор, Северо...ск город.

...льцова Валентина ...евнае — Сэлэнгын 1-... дунда һургуулиин баг...бансқын район.

...шпов Анатолий Хри...вичые — арадай гэгээ... Баргажанай таһагые ...

...оева Мария Лопсо... — Зүүн-Мүринэй дунда ...лиин багша, Түнхэнэй ...

...РАДУУДАЙ ХАНИ ...ААНАЙ ОРДЕНООР

...голов Петр Модоно... — Буряадай АССР-... гэгээрэлэй министрэй ор...

...ксимова Анна Алек...вовнае — Шара-Голой ... һургуулиин багша, ...ын район.

...ельская Галина Инно...евнае — Тарбагатайн ... һургуулиин багша, ...-Үдын район.

...ьвикова Микаэлла Все...вовнае — 43-дахи дун... һургуулиин директорэй ...шо, Улаан-Үдэ город.

...ДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

...арова Бадма Гомбоев... — Дүтэлүүрэй дунда ...улиин директорэй ор..., Захааминай район.

...занова Зинаида Цыден...евнае — Хэжэнгын ... һургуулиин директо...рлогшо.

...макон Николай Андре...е — Коменско дунда ...улиин директор, При...лиин район.

...сноруцкая Евгения Ил...новнае — Хорин 1-... дунда һургуулиин баг...

...ршев Сергей Михайло...е — Потанинай дунда ...улиин багша, Бэшүүрэй ...н.

...кеева Любовь Андреев... — Багдаринай дунда ...улиин директорэй ор...шо, Баунтын район.

...щерякова Людмила Алек...нае — Нарһатын дунда ...уулиин багша, Яруунын ...н.

...олчанова Анна Георгиев... — 18-дахи дунда һур...лиин багша, Улаан-Үдын ...н.

...ашкова Тамара Алексе...е — 1-дэхи дунда һур...лиин багша, Гусиноозерск ...

...отрачкова Устинья Ва...евнае — Мухар-Шэбэрэй ...а һургуулиин багша.

...инчинов Валериан Дугар...овичые — Ноёхоной дун... һургуулиин директор, Сэ...гын район.

...инчинова Цыпил Гомбо...е — Бурагалтайн дунда ...уулиин багша, Зэдын рай...

...абаева Вера Ринчинов... — Хурамхаанай дунда ...уулиин багша.

...армаева Агния Данцара...нае — республиканска ...дэхи интернат дунда һур...лиин багша.

...зыкова Наталья Виталь...нае — Буряадай гүрэнэй Банзаровай нэрэмжэтэ ...шын институдай кафед... даагша.

«АЖАЛАЙ ГАБЬЯАГАЙ ...ҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

...наньева Татьяна Иванов...е — Горхоной дунда һур...лиин багша, Түнхэнэй рай...

Курбатова Вера Петров...е — Буряадай АССР-эй ...гэгээрэлэй министерствын ...хагай начальник.

Кушеева Анна Иннокентьевнае — 19-дэхи дунда һургуулиин багша, Улаан-Үдэ город.

Мыхаханова Елена Обогоевнае — Баргажанай-Адагай дунда һургуулиин багша, Баргажанай район.

Очиров Владимир Сергеевичые — ВЛКСМ-эй Захааминай райкомой нэгэдэхи секретарь.

Санданова Анна Андреевнае — Улаан-Үдын багшын 1-дэхи училищиин багша.

Сандитова Цыбегмит Найдановнае — Элхиин дунда һургуулиин багша, Загарайн район.

Суетина Тамара Павловнае — 13-дахи дунда һургуулиин багша, Улаан-Үдэ город.

Тыкшеева Нелли Александровнае — Ивалгын дунда һургуулиин багша, Улаан-Үдын район.

Хойлокова Очиржан Дашиевнае — 4-дэхи найман жэлэй һургуулиин багша, Улаан-Үдэ город.

Цыбиков Андрей Дандаровичые — Алтаин дунда һургуулиин багша, Хяагтын район.

Шилова Нина Семёновнае — Зэдын дунда һургуулиин багша.

Шмотова Галина Павловнае — Доодо-Ангарай хүүгэдэй саадай хүмүүжүүлэгшэ, Хойто-Байгалай район.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРЬАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛИИАР

Будаев Даши Бардуевичые — Улаан-Одоной дунда һургуулиин багша, Хориин район.

Вараксина Лидия Васильевнае — Эрхирэгэй дунда һургуулиин багша, Загарайн район.

Дагбаева Галина Бимбаевнае — Зандинай эхин һургуулиин багша, Мухар-Шэбэрэй район.

Дугарова Софья Будаевнае — Орлигой дунда һургуулиин багша, Ахын район.

Жилин Владимир Иннокентьевичые — Кабанскын дунда һургуулиин багша.

Куприянова Нина Ивановнае — хүүгэдэй 67-дохи саадай хүмүүжүүлэгшэ, Улаан-Үдэ город.

Манжеханов Петр Константиновичые — Гэгээрэлэй, дээдэ һургуулинууд болон эрдэмэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай обкомой түрүүлэгшэ.

Манзырева Галина Александровнае — хүүгэдэй 84-дэхи ясли-садай хүмүүжүүлэгшэ.

Никонова Галина Тимофеевнае — 3-дахи дунда һургуулиин багша, Закаменск город.

Писканова Наталья Петровнае — Сулхариин дунда һургуулиин багша, Хэжэнгын район.

Смородникова Екатерина Ивановнае — Байгал-Амарай түмэр замай Шэтын болон Буряадай участогуудай комсомолой эдэбхитэдэй Хойто-Байгалай һургуулиин методист.

Тугаринова Альбина Степановнае — Сэлэндүүмын дунда һургуулиин багша, Сэлэнгын район.

Хамаганов Владимир Жамсаевичые — багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг республиканска институдай кабинедые даагша.

Цыбиков Батор Цыренжаповичые — Эгэтын найман жэлэй һургуулиин багша, Яруунын район.

Чекина Ирина Ивановнае — Хуушан-Бэшүүрэй дунда һургуулиин багша Бэшүүрэй район.

Шленкевич Соломон Яковлевичые — 2-дохи дунда һургуулиин багша, Улаан-Үдэ город.

Ячменева Галина Константиновнае — КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой таһагые даагша.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. БРЕЖНЕВ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1981 оной июниин 17.

Соведүүдэй хүдэлмэри

ҮГЭҺЭН ҮГЭМНАЙ ҮНЭТЭЙ

Манай Новоселенгинскын сельскэ Соведэй харьяата газар дээрэ оршодог «Бестужевский» совхоз һүүлэй хэдэн жэлэй ган гасуурай шалтагаанһаа, тэжээл тон багаар бэлдэжэ байгаа. Өөһэдын сабшалан, тариалан дээрэһээ бэлэдхэгдэһэн тэжээлынь нийтын малые оройдоол 30 процентээр хангаха аргатай һэн. Үбһэ, һолоомоной ехэнхи хубинь районһоо гадуур бэлдэгдэжэ, хэды ехэ мүнгэ зөөри гаргашалагдаа гээшэб? Совхозой хүдэлмэришэд холын нютаг тэжээл бэлэдхэлгэдэ ошоходоо, нютаг дээрээ ажаллаһанһаа нилээд доогуур бүтээсэтэйгээр хүдэлдэг байһаниинь эли. Техникын эгээн һайниинь мүн лэ ажахыһаа хажуу тээ хэрэглэгдэхэдээ, совхозой үйлэдбэридэ ашаглагдаһанһаа тад ондоо байдаг ааб даа.

Тиимэһээ нийтын малда найдамтай тэжээлэй нөөсэ байгуулхаһаа ондоо шухала зорилго мүнөө үедэ эндэхи ажалшадта байхагүй гэжэ бидэ ойлгонобди.

Мүнөө жэлдэ «Бестужевский» совхоз 78200 центнер үбһэ, 86600 центнер силос, 12000 центнер сенаж бэлдэхээр хараална. Һайн ургаса абахын түлөө механизаторнууд, луговодууд нилээд ехэ оролдолго гаргаһан байна. Зүүн-Тамчадахи нуга сабшалан саг соогоо уһалагдаһан, хүрьһэнэйнь үрэжэл һайжаруулгын хүдэлмэри хэгдэһэн байха юм. Тиигэжэ эндэхи сабшалан дээрэхи ургаса мүнөө жэлдэ урданайхиһаа нилээд һайн. Тиимэһээ шадаал һаа, түргэнөөр, һайн щанартайгаар үбһэ хуряаха, сенаж бэлдэхэ хэрэгтэй гээшэ. Богонихон болзорто ургаһан ногоогоо сүм сабшажа абахаһаа гадна, хараалһанһаа үшөөл дээгүүр тэжээл бэлэдхэхын тула бии байгаа арга боломжонуудаа хэрэглэхэ, элсүүлхэ зорилго табигдана.

Манай Соведэй газар дээрэ оройдоо сабшагдадаггүй талмайнууд бии юм. Тиимэ газарнуудта үбһэ хуряадаг болохомнай. Харгын хажуугаархи газар, хадын соорхойнууд, Сэлэнгэ, Сухын эрье тохойнууд, шуты бургааһанай соорхойн ногоон сабшагдаха зэргэтэй. Набшаһата тэжээл ехээр бэлдэхэтэй хамта, халаахай, шаралзаа мүн лэ суглуулха ёһотойбди.

Ажаллажа шадаха бүхы хүнүүдые тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадуулха зорилго урдаа табижа, районой бүхы предприяти, организацинуудай коллективүүдтэ сельскэ Соведэймнай ажалшад хандаһан байна. Эдэбхи үүсхэл гаргаһан хадаа үндэр социалис уялгануудые абаабди. Новоселенгинскын предприятинууд болон элдэб организацинуудай коллективүүдэй хүсөөр 3 мянган центнер үбһэн бэлдэхэгдэхэ юм. Энэ зорилгоёо бэелүүлхын тула оньһожоруулагдамал гурбан звено, морин косилкатай, тармууртай 5 звено эмхидхэбэбди. Гадна ажаллажа шадаха хүн бүхэниие хабаадуулалсажа, 1230 центнер набшаһата тэжээл, халаахай, 2100 центнер үбһэ бэлдэхэ гэлсээбди. Үрхэтэ айл бүхэн нийтын малда үбһэ тэжээл бэлдхэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулхаар бэлэн байһанаа мэдүүлээ. Гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, пенсионернүүд, һурагшад — барандаа тэжээл бэлдэлсэхэ. Энэ жэлэй орео, ган гансуурта эрхэ байдалда сельскэ Соведэй газар дээрэхи бүхы хүн зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри манай депутадууд үргэнөөр ябуулна. Олониитэ ушар байдалые зүбөөр ойлгожо байһанаа харуулба. Предприятинуудай, эмхи зургаануудай коллективүүд тогтоогдоһон даабаринуудһаа гадна харгы зубшан шуты бургааһан соогуур ургаһан үбһэ ногоо ухашалжа, хүдэлжэ байһан хүн бүхэн дээрэ абахада, үшөө нэгэ центнерһээ бага бэшэ үбһэ бэлдэхэ нэмэлтэ уялга баталаа.

Манай Соведэй гүйсэдкомой дэргэдэ хүн зониие тэжээл бэлдэлгэдэ олоор хабаадуулха, ажалыень эмхидхэхэ талаар штаб байгуулагдаа, ажал хүдэлмэриин график баталагдаа, бэлэдхэгдэһэн тэжээлэй хэмжээ болон шанарые хинан шалгажа байха депутадуудай комисси томилогдоо.

Энэ үедэ набшаһата тэжээл бэлдэлгэ түлэг дундаа. Новоселенгинскын дунда һургуулиин һурагшад болон багшанар 10 тонно, больницын коллектив 8 тонно, райпотребсоюз, сельпогой коллектив 15 тонно набшаһата тэжээл, халаахай түрүүшын воскреснигтэ бэлдэһэн байба. Улад зоной урма зоригтойгоор, угаа харюусалгатайгаар хүдэлжэ байһаниинь һайшаалтай. Набшаһата тэжээл бэлдэхэл үргэлжэлһөөр.

Эдэ үдэрнүүдтэ үбһэндөө хам орохомнай. Олон депутадууднай үбһэшэдэй звенонуудта ошожо, габшагай ажалай жэшээ харуулха байна. Ажалай шанарые шалгажа байха депутадуудай постнууд, арадай хиналтын бүлэгүүд хаа хаанагүй байгуулагданхай. Хэгдэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдые штаб үдэр бүри согсолжо байха. Тэжээл бэлдэлгэдэ хабаадаһан хүнүүдые ажаһуудалай, худалдаа наймаанай, медицинын, соелой талаар хангалга һайжаруулха хэмжээнүүд хараалагдаба.

«Саарһан дээрэнь аржагар аад, саанань ажараагүй» гүүлхэгүйн тула абаһан уялгануудаа заатагүй, эрид нэтэрүүгээр бэелүүлхэ, үлүүлэн дүүргэхын түлөө оролдохобди. Иимэ эдэбхи үүсхэл гаргаһан манай Соведэй гүйсэдкомой ажал ябуулга, депутадуудай хэрэг, үгэһэн үгымнай үнэ сэн энэ жэлэй тэжээл бэлдэлгын хүдэлмэреэр шалгагдахань, сэгнэгдэхэнь.

А. АЛЕЙНИК,
Сэлэнгын районой, Новоселенгинскын сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ЭРДЭМ ШЭНЖЭЛГЫН ШЭНЭ ТҮБ БАЙГУУЛАГДАБА

БУХАРЕСТ. Дунай мүрэнэй эрьедэхи үзэсхэлэн гоё нэгэ буланда, Малиукул гэжэ һуурин шадар зүгы үсхэбэрилгын талаар шэнэ эрдэм шэнжэлгын түб байгуулагдаба. Мүн эндэ мэргэжэл түгэс зүгышэдые бэлдэхэ тусхай һургуули эмхидхэгдэнхэй. Гүрэн түрын зүгһөө мүнгэ зөөриин бардам хүрэхөөр һомологдоһоной ашаар туршалгын ажахы, биологическа материал шэнжэлхэ ба шэлэн абаха станци, тусхай лабораторинууд баригдан-хай.

Румыни хадаа зүгын тоһо үйлэдбэрилгөөрөө, харин гүрэнүүдтэ худалдалгынгаа хэмжээгээр дэлхэй дээрэ түрүү һууринуудай нэгые эзэлдэг юм. Тиихэдэ республика дотор зүгын тоһо комплексно аргаар буйлуулдаг оньһон түхеэрэлгэнүүд бүтээн гаргагдадаг. Тэдэнь мүн лэ хилын саанахи оронуудай захилаар эльгээгдэжэ байдаг.

СССР-эй ТУҺАЛАМЖААР

УЛААН-БААТАР. Монголой Арадай Республикада хоёр шэнэ госхоз — «Чандаган» гэжэ Хэнтэйдэ, «Нүхэрлэл» — Түбэй аймагта мүндэлбэ. Советскэ Союзай туһаламжын ашаар байгуулагдаһан эдэ ажахынууд орооһо таряа үйлэдбэрилхэ, хони үсхэбэрилхэ талаар мэргэжүүлэгдэхэ юм. Тэдэ мүнөө үеын оньһон техникээр машина, механизмуудаар түхеэрэгдэнхэй. Тиихэдэ үйлэдбэриин шухала шухала байшангууд, барилганууд олоор бодхоогдоо.

Шэнэ ажахынуудай түб һууринуудые болбосон түхэлтэй болгохо, госхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй амарха эрхэ байдал хангаха хэрэгтэ барилгашадынь онсо анхарал хандуулаа. Эндэ байрын гэрнүүд, һургуулинууд, медпунктнууд, хүүгэдэй сад-яслинууд, элдэб соелой, ажаһуудалай эрилтэ хангаха эмхинүүд ашаглагдаа.

Мэргэжэлтэдэй тоолоожо гаргаһанай ёһоор, эдэ госхозууд проектнэ хүсэндөө хүрэхэдөө, жэл бүри дүн хамта 22 миллион тонно орооһо таряа, хэдэн зуун тонно мяха, һү үйлэдбэрилхэ байна.

Мүнөө үедэ МНР-тэ 15 госхоз, үшөө хэдэн хүдөө ажахын предприяти ашаг үрэтэйгөөр хүдэлжэ байдаг.

ШЭНИИСЭ ХУРЯАЛГА

БЕЛГРАД. Югославиин эгээн үрэжэлтэ хизаарнуудай нэгэн болохо Воеводинын тариалангай хахадһаань ехэнхи хуряагдаад байна. Энэ автономито хизаарай полинууд дээрэ мүнөө үедэ 7 мянга гаран комбайн үдэр, һүнигүй хүдэлнэ. Сагай уларилай таарамжагүй байһанһаа уламжалан, үнгэрэгшэ намар шэниисэ түсэбөөр хараалагдаһан хэмжээнһээ багаар таригдаа юм. Байгша ондо СФРЮ-дэ дүн хамта 4.6 миллион тонно шэниисэ хуряагдан абтаха хараатай.

НЭГЭ РАССКАЗ ТУХАЙ

БАГА НАҺАНҺАА ЕРЭҺЭН ҮДЭР

«Бүхэлиие мэдэхэ, бүтүүе таахан» гэһэн гүнзэгы удхатай үгэ манда, буряадуудта, бии агша. Литературна зохёол хадаа уран һайханай аргаар зураглан бии болгоһон нэгэ бүхэли бүтээл болоно гээшэ. Уран зохёолшо Ким Цыденовэй «Нэгэ үдэр» гэһэн рассказ, тэрэнэй бүхы рассказуудта адли, баһал тиимэ бүхэли бүтээл болоно.

Уран зохёолшо үхибүүдэй ажабайдалай нэгэ хэһэг харуулхадаа, рассказаа «Нэгэ үдэр» гэжэ нэрлэнэ. Үнэндөө рассказ дотор хахад үдэрэй, үдын оролгоһоо эхилээд, үдэшэ болотор үбһэ тармалга харуулагдана. Мүн энээнһээ урда жэлнүүдтэ үбһэндэ ябалга, мүн энэ үдэрһөө хойшо аяар арбан жэл үнгэрһэн үе саг тухай рассказ соо хэлэгдэнэ.

Инаг дуран. Энээн дээрэ тогтожо харая. «...Шэнэ сабшагдаһан ногоон дээрэ өөдөө харан алдалхадаа, гансата үргэһэн хүрэжэ, нюдэм анигдаба», — гэжэ Сэрэн-Доржо шэбшэнэ. Тиигээшье һаань, тэрэ унтахагүй гэжэ оролдоно. Сэрэн-Доржо Балжан-Гармаһаа нэгэ наһа аха. «Хааяа энэ ахалигаа тэрээндэ харуулхашье гэжэ оролдодогби», — гэжэ Сэрэн-Доржо хэлэһэн байна. Аха байһанаа мүнөө харуулха гэжэ оролдоһон ээлжээтэ үень энэ болоно. Тиихэдээ зэргэлээд унтажа хэбтэһэн Балжан-Гармынгаа харуулшан, сахигшань болохо хүсэлтэй. Иимэ хүсэлтэй хүн аад, тугаар хөөрэлдэгшэ «харын» дарадаг тухай һанахадаа, жэхыгээдшье абана. Юундэ гэнтэ газар эрьелдээд абабаб? Юундэ һуга харайн бодобоб. Эдэ бүгэдэ унтахагүй гэжэ үргэһэнтээ тэмсэһэнэйнь хойшолон болоно.

«Балжан-Гарма амтатайханаар унтана. Би үшөө нилээн үни тэрэнэй нарихан, үзүүртээ шантагархан хамарыень, үндэр сагаахан духыень, дүүрэн ягаахан уралнуудынь шэртэн хэбтэбэб. Нюуртань аяяһа батаганаанай һуухаа һанахада үргөөнэб, хүүртигээ тайлажа, һэмээхэн тархи доронь үбибэб. Тиигээд бүри һэмээхэнээр, хулгай хэжэ байһан мэтэ, хааюухан, зөөлэхэн хасарыень таалаад үзэбэб. Балжан-Гарма һэрибэгүй. Би хажууданьуулам дүтэлэн һагад хэбтэбэб. Теэд хэршье унтахагүй гэжэ оролдоо һаам, эсэжэ һуларшаһан бэем зөөлэн бүхэдэ булигдажа, һүүлэй һүүлдэ би өөрөөшье мэдээгүйдөө унташаһан байбаб».

Манай геройн нигэжэ хэбтэжэ, бодожо, дахин хэбтэжэ байха үедэ, 13 наһатай Балжан-Гарма басагахан үни хада унташанхай. Гэбэшье: «Яагаабши?» — гэжэ үргэһэн дундаа һуража урдинэ. Унташахадам, Сэрэн-Доржо намда ямаршье муу юумэ хэхэгүй, харин намайе хамгаалха нүхэр гэжэ этигэнэ. Балжан-Гарма эндүүрнэгүй. Нүхэрынь үнэхөөрөөшье батаганаень үргөөнэ, хүүртигээ тайлажа тархи доронь үбинэ. Газаа талынь энэ ааша доторойнь һайхан энэрхы сэдьхэл боложо хубилна. Тиигэжэ тэрэ басаганай нюур ажаглан харана, хасарынь таалаадшье абаба бшуу. Эсэстээ Балжан-Гармаяа тэбэреэд унташаһан байба ха юм.

Эдэ хоёр хэдэн зун үбһэндэ суг ябахадаа, газарта хэбтээд унтадаг һааб даа. Зүгөө мүнөөдэрэйхидэл нигэжэ зэргэлээд, тэбэрилдээд унтажа үзөөгүй бшуу. Энэнь тэдэнэй наһан соо түрүүшынхеэ тохёолдоһон ушар болоно.

Энэ рассказ ганса энэ ушар харуулна бэшэ. Харин үбһэ сабшалгатай тон нягтаар холбоотой. Балжан-Гарма Сэрэн-Доржо хоёр моридойнгоо ами дарүүлха гэжэ тармуурнуудһаа буугаа һэн. Тиихэ зуураа зэргэлжэ һуугаад, харада дарүүлһан, шүдхэр хараһан тухайгаа хөөрэлдэнэ. Һууж һуутараа өөдөө хараад хэбтээ һаа, хэнэйшье үргэһэн хүрэхэ бшуу.

Бригадир Дамба-Дугар энээнһээ урагша: «Хэээ Балжан-Гармые һамга абахабши?» — гэжэ урагша ябуулдаггүй аад, мүнөө юундэ гасаалбагүйб?

Рассказай хоёр геройн тэбэрилдээд, унтажа хэбтэһэн ябадал гэнтэ тохёолдоһон, хүлеэгдээгүй ушар болоно. Энэ нэгэ талаһаа. Нүгөө талаһаа — энэ ушар хэзээ нэгэтэ заабол тохёолдохо ёһотой байгаа.

Тэрэ үдэрынь зунай «Нэгэ үдэр» болобо бшуу. Балжан-Гарма Сэрэн-Доржо хоерой тэбэрилдээд хээрэ унтеһан ушарые ямаршье харагүй, хонгорхон хэрэг гэжэ ойлгоһон Дамба-Дугар бригадир һайн ойлгоно. Зүгөөр энэ удаа тэдэниие гасаалнагүй.

Хорин дүрбэтэй болоһон Сэрэн-Доржо һүүлдэ өөрынгөө бага наһые юундэ наадалнагүйб? Хүнэй бага наһанда наада харахаар юумэн хододоо олдохо. Гэбэшье наада харахаар юумые бэшэ юумэнһээ илгаха гээшэ шухала байна. Балжан-Гармын унталга, батаганаень хүбүүнэй үргөөлгэ, хулгай хэжэ байһан мэтээр хасарынь таалалга энеэдэтэйшье байна.

Сэрэн-Доржо һүүлдэ бага наһаяа ойлгоно. Харин хирэгүй хонгор һайхан тэрэ үе сагни бусалтагүйгөөр үнгэрөө гэжэ һанахадаа, досоонь гуниг түрэнэ. Теэд тэрэ гунигынь хүнэй досоо гэрэл туяа татуулһан, сэдьхэя сэлмээһэн гуниг байна.

Э. БАЛЬЖИНИМАЕВ,
журналист.

Хилын саанаһаа ТАСС АПН

Заатагүй шиидхэгдэхэ асуудал

НЬЮ-ЙОРК. Буу зэбсэгүүдые хуряалгын асуудалаар бүхэдэлхэйн конференцидэ бэлдэхэ тусхай комитедэй ээлжээтэ сесси ООН-ой штаб-байшанда болоод тараба. Уласхоорондын иимэ шухала хуралдаа зарлаха тухай дурадхал Советскэ Союз оруулһан юм. Буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрэлгэдэ хаалта хэхэ, дэлхэйе ядерна хёморооной хосоролто сээл руу түлхижэ байгаа дайн жүрөөдэгшэдэй ба зэрхэг түримхэйшүүлэй аюултай һанаашалга таһалдуулха шухала байһые ООН-ой гэшүүн-гүрэнүүдэй тон олонхиин ойлгодог болоһыень энэ сесси үнэншэмэ тодоор элирхэйлэн харуулаа. Түгэсхэлэй заседани дээрэ һайшаагдаһан элидхэл дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: «Буу зэбсэгүүдые хуряалгын асуудалаар бүхэдэлхэйн конференци зарлаха бодомжо Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин гэшүүн-гүрэнүүдэй зүгһөө үргэнөөр дэмжэгдээ».

Тусхай комитедэй мандадай болзор һунаахыень ООН-ой Генеральна Ассамблейдэ дурадхагдана. Буу зэбсэгүүдые хуряалгын асуудалаар 1982 ондо үнгэргэгдэхэ гэжэ хараалагдаһан, ООН-ой Генеральна Ассамблейн хоёрдохи тусхай сессиин һүүлээр бүхэдэлхэйн тиимэ конференци зарлажа болохо гээд тус документ дотор мүн лэ заагдана.

Гэхэ зуура, уласхоорондын иимэ тон шухала хуралдаанай бэлэдхэл һаяар лэ эхилхэ гэжэ олонхи делегадуудай дурадхахадань, харин США-гай ба Англиин түлөөлэгшэд тусхай комитедэй хүдэлмэридэ һаад ушаруулха һэдэлгэ гаргаба. Жэшээлхэдэ, «тиимэ конференци зарлабал, буу зэбсэгүүдые хинаха тодорхой хэмжээ абалгада һаад хэхэ» гэжэ байжа Америкын түлөөлэгшэд шашалдана.

Зүбшэлэлгын үедэ үгэ хэлэһэн делегадууд буу зэбсэгүүдые хуряаха дурагүйшүүлдэ шанга харюу үгэһэн байна.

ХЁМОРОО ЗҮРИШЭЛДӨӨТЭЙ БАЙҺААР

ВАШИНГТОН. Канадын премьер-министр П. Трюдогой хани ёпоной алоанай хэрэгээр нэгэ үдэрөөр Америкын ниислэл хотодо ерэлгын дүнгүүдые шэнжэлэгшэд үргэнөөр тайлбарилхадаа, хёмороо зүришэлдөөнинь заисуулагдангүй үлөө гэжэ тэмдэглэнэ. Тэрэ США-гай президент Р. Рейгантэй, гүрэнэй секретарь А. Хейгтэй, финансын министр Д. Ригантай уулзажа хөөрэлдэһэн байна.

Долоон түрүү капиталис ороной хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн июлиин 20-до Оттавада нээгдэхэ юм. Энээндэ бэлэдхэлэй асуудал гол түлэб зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Һаяхан Баруун Европын хэдэ хэдэн оронуудаар аяншалан ябаһан Трюдо энэ уулзалга тушаа Баруун Европын гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй ямар хараа бодолтой байһые найруулба. Канадын правительствын толгоилогшо энэ уулзалгада түрүүлэгшээр һууха юм.

Шахардуу байдал пулааруулгые буруу һүргэжэ, эдэнэй аша туһые тоогоогүй байһан Вашингтоной хараа шэглэлдэ дураа гутажа байһанаа США-гай Баруун Европодохи союзнигууд мэдүүлнэ. Тиигээшье һаань, Рейган «баруун европынхидой хүсэлэнгүүдтэ зүришэхэ хараа бодолтой» гэжэ «Вашингтон пост» газетэ мэдээсэнэ.

ДАЙНАЙ БЭЛЭДХЭЛ ТҮРГЭДХЭНЭ

ПХЕНЬЯН. Дундуур зайда хэрэглэгдэхэ ядерна шэнэ ракетэнүүдые Урда Корейдэ тараан тодхохо тухай США-гай шиидхэбэри корей арадые, Корейдэ амгалан байдал хангахын, тэрэниие амгалан гуримаар нэгэдхэхын түлөө, ядерна зэбсэгүүдые огтолон хорихын түлөө тэмсэдэг бүхы хүнүүдтэ сэхэ зурин ябуулга болоно,— гэжэ ТПК-гай орган «Нодон Синмун» газетэ бэшэнэ. Энэ райондо эгээн аюултай зэрлиг ядерна дай үүдхэхээр Вашингтоной бэлджэ захалһые тэрэ шиидхэбэринь гэршэлнэ.

Урда Корейе «хүсэ хэрэглэхэ» политикын тиимэ плацдармнуудай нэгэн болохо гэжэ США тоолоно. Дундуур зайда хэрэглэгдэхэ ядерна шэнэ зэбсэг эндэ тараан тогтоохо гэһэн һанаашалгань тэрээгээр лэ тайлбарилагдана.

Мүнөө Корейн хахад арадай урда хуоида американ сэрэгүүд олошоруулагдана, КНДР-тэ эсэргүү шэглүүлэгдэһэн сэрэгэй ехэ манёврнууд ходо үнгэргэгдэнэ, дай жүрөөдэһэн бэлэдхэл үргэдхэгдэнэ.

Гэхэ зуура, «хүсэ хэрэглэдэг дипломатиин» үе саг үни үнгэрэнхэй. Американ империалистнууд ямаршье заналтаар корей арадые айлгажа шадахагүй. Энэ райондохи шахардуу байдал һүжэрөөлгэеэ болюулха, Урда Корейһээ өөрынгөө сэрэгүүдые, үхэлэй бүхы түхеэрэлгэнүүдтэйнь, түбхын түрүүндэ ядерна зэбсэгүүдтэйнь хамта дары гаргаха ёһотой,— гэжэ «Нодон Синмун» тусхайлан тэмдэглэнэ.

ҺАНААШАЛГАНЬ БУРУУ ҺҮРӨӨ

ВАШИНГТОН. Вашингтоной хараалһан «Карибска далайн оронуудай экономическа хүгжэлтын программа» гэдэгтэ Америкэ түоиин нүлөө ехэтэй хэдэ хэдэн оронуудые хабаадуулха гэпэн Холбоото Штадуудай үшөө нэгэ пэдэлгэ бурууу һүрэбэ. Канадын, Мексикын ба Венесуэлын гадаадын хэрэгүүдэй зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэй США-гай гүрэнэй секретарь А. Хейгэй Нассауда (Багамска олтирогууд) үнгэргэһэн зүблөөн дээрэ иимэ ушар тохёолдоо. Эндэхи оронуудай хархис ба диктатор засаг захиргаануудые дэмжэхэ, Куба, Никарагуа ба Гренадые гансаардуулан хашахаар хараалһан «Маршаллай бага түсэбэй» түхэл шэнжэтэй тэрэ программа тэндэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Гэхэ зуура, Канадын, Мексикын ба Венесуэлын министрнүүдэй эрилтын ёһоор, зүблөөнэй түгэсхэлэй мэдээсэл дотор: Түбэй Америкын ба Карибска далайн оршон тойронхи бүхы оронуудта, дао дээрэхи политическэ ямаршье эрилтэгүйгөөр, экономическа туһаламжа үзүүлхэ шухала гэжэ тусхайлан тэмдэглэгдэһэн байна.

Сальвадорой, Гондурасай ба Гватемалын диктатор засагуудые өөри хүсэтэй болгохо хэрэгтэ дурсагдаһан оронуудай зүгһөө дэмжэлгэ туйлаха, США-гай зонхилолго доро энэ нютагта сэрэгэй-экономическа бүлэглэл эмхидхэхэ гэһэн Вашингтоной захиргаанай найдабаринуудые хөөрэлдөөнэй талаар Хейгэй партнернууд буруу һүргөө.

ГДР. Белен хотодохи От... Гротеволиин нэрэмжэтэ ...ическэ комбинат СЭВ-эй ...үн-оронуудай аша үрэтэй ... харилсаанай гэршэ мүн. ...рииин, Болгариин, аха гүрэнүүдэй мэргэжэлтэд ...э сугларжа, дүй дүршэ...андалдадаг, үйлэдбэриин ...ар, ашаг үрэ дээшэлүүл... талаар хамтын хүдэлмэри ...үүлдэг юм. Тус комби...та үйлэдбэрилэгдэһэн эти... ба пропилен ГДР-эй, ...СР-эй химическэ пред...ятинуудта эльгээгдэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нефть ...луулдаг аппаратура заһа...лдаг мэргэжэлтэд Манн... Зельке (баруун гарһаа), ...дреас Линдер (зүүн гар...а) Кубаһаа ГДР ерэһэн ...женер Баттерика Хосетэй ...нологи һайжаруулха асуу...л зүбшэжэ байна.

АДН—ТАСС-ай фото.

СЭХЭ ХАМААРХА ҺАНААТАЙ

НЬЮ-ЙОРК. Вашингтоной ба Пекинэй үүсхэлээр зарлагдаһан, Кампучиин Арадай Республикын дотоодын хэрэгүүдтэ сэхэ хамаарха, иимэ харата ябуулгануудаа ООН-ой нэрээр халхалха уг зорилготой, «Кампучи тушаа уласхоорондын конференци» гэдэг эндэ нээгдээ.

Кампучида эсэргүү энэ хорото муухай ябуулгада Дэлхэйн нэгэдэлэй эмхиин ямараар хандадаг байһаниинь юун гэршэлнэб гэхэдэ, иимэрхүү конференци зарлаха гэһэн һанаашалгые НРК-гай правительство эрид буруушааһан, хүгжэжэ байгаа хэдэн арбаад оронууд, тэдэнэй тоодо Инди, Гана, Иордани, Конго, Никарагуа, Сири болон бусад гүрэнүүд, социалис оронууд тухай хэлэлтэгүй, тэрээндэ хабаадахаяа арсаһан байна.

Гэхэһээ гадна, США-гай ба Хитадай хашалтада ороко, конференцидэ түлөөлэгшэдөө эльгээһэн гүрэнүүд барандаа Вашингтоной империалистнуудай, Пекинэй ээрхэн зонхилогшодой харата һанаашалгануудые дэмжэнэгүй. Энэнь юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, гурбан миллион кхмернүүдые үгы хэһэн зэмэтэй Пол-Пот удамаршатай алууршадай гуримые Кампучида һэргээжэ яашье болохогүй гэжэ Швециин, Индонезиин түлөөлэгшэд тусхайлан мэдүүлээ.

Кампучиин арадые хюдагша алууршан Иенг Сариин трибунада гарахадань, буруушаалай тэмдэг болгон, конференциин олон хабаадагшад заседаниинуудай залһаа гаража ябашоо.

США-гай гүрэнэй секретарь А. Хейгэй хэлэһэн үгэһөө ойлгоходо, жагсан бодогшо арадта намнуулаад, хилын саагуур шэбээлһэн элдэб эсын зайгуул этэгээдүүдээр «нэгэдэмэл фронт» бүридүүлхэ гэһэн түсэбүүдһээ Вашингтоной засагаархидай арсаагүй байһаниинь элирнэ. Тэхэтэй хамта, Вьетнамда эсэргүү харата балмад ябуулгынгаа гутамшагаар буруу һүрэһэнэй түлөө хаишаншье гээд «үһөөгөө абаха», Индохитадай арадуудые «хэлээхэ» гэжэ США-гай хүсэдэгынь гүрэнэй секретариин хэлэһэнһээ харагдана. Вьетнамда дайгаар орогшо американ алууршадые командалһан, агсан генерал иигэжэ хороор хашхарба, өөрынгөө политикын түлөө Вьетнам ехэ хохиролтойгоор «харюусаха» байха гээд, СРВ-е экономическа талаар хашажа хосоргохо тактикала США үргэлжэлүүлхэ гэхэ мэтээр дабтан шалиба. КНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Хань Нянълун генералые дууряан, СССР-ые, СРВ-е гүжэрдэһэн маоис хорото үгэ хүүрнүүдые хэлэбэ.

Индохитадай арадуудта эсэргүү хорото балмад ябуулгадаа Нацинуудай нэгэдэлые элсүүлэн хамааруулха гэһэн американ-хитадай харата аашанууд ООН-ой гэшүүдэй, мүн американ олониитын дунда ехэ зэбүүрхэл үүсхэнэ.

«Американ-хитадай үгсэлгэ — жэрхэбтэр муухай», «Пол-подой алууршадые ООН-һоо намнаха», «Пол-подой бүлэг — гурбан миллион кампучиинхидые хюдалан алууршад!», «Алууршад, мүрдэлгэшэдые дэмжэдэг Америкын политика — жэрхэбтэр муухай!» гэһэн лозунгнууд доро ООН-ой байшангай үбэртэ американ олониитын ехэ жагсаал болоо.

БЭЛИГЭЭ БЭЛЭГЛЭНЭ

Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ Буряадай академическа драмтеатрай коллектив республиканска хүдөө ажахынуудаар айлшалжаар. Һаяхан Захааминай районой Енгорбой нютагта ажаһуугшад театрай артистнуудые хүндэтэй дээрэ хүлеэн угтаһан байна.

Драматург Шираб-Нимбу Цыдендамбаевай бэшэһэн «Инаг дуранай харгы» ба «Дуранай хүсэн» гэһэн хүгжэмтэ зүжэгүүдые театрайхид харагшадта бэлэглэбэ. Олондо мэдээжэ болоһон Буряадай АССР-эй арадай артист Михаил Елбонов зүжэгэй гол герой Малаанай ролиие шадамар бэрхээр гүйсэдхөө. Мүн РСФСР-эй габьяата артист Ц-Д. Нурбуев, Буряадай АССР-эй арадай артистка М. Зориктуева гэгшэдэй үгэншэмэр наадаһан образууд мүн лэ һонирхолтой байба, харагшадай зүрхэ сэдьхэлдэ бүхөөр хадуугдан үлөө.

Тиихэдэ энэ зүжэгтэ хабаадалсаһан Ц-Д. Бальжанов, Е. Дамбаева, И. Цыбикжапов болон бусад залуу артистнууд мүн лэ рольнуудаа бэрхээр гүйсэдхөө, харагшадай магтаалда хүртэһэн байна.

Зүжэгэй түгэсхэлдэ Енгорбойн дунда һургуулиин 8-дахи классай һурагшад артистнуудта гоё һайхан баглаа сэсэгүүдые барюулжа, бүхы нютагаархинайнгаа зүгһөө баяр баясхалан хүргөөд, саашадаа хододоо айлшалжа байхыень уриһан байна.

Р. БАТУЕВА.
Захаамин.

Республика доторнай хүгжэдэл уран һайханай самодеятельность һүүлэй жэлнүүдтэ илангаяа түргэн хүгжэжэ байна. Хүүгэдые хамгаалха уласхоорондын үдэрые угтуулан, республика доторнай уран һайханай коллективүүдэй заншалта харалга үнгэргэгдэдэг юм. Байгша оной харалгада Ленинэй ордентэ мяха-консервын комбинадай Соёлой ордоной дэргэдэхи хүүгэдэй ансамбль үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Огонёк» ансамблиин эдир бэлигтэн болгар арадай хатар гүйсэдхэжэ байна.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

Соёлой һонин

СОЁЛОЙ ОРДОН ТОЛЛОГДОБО

Улан тосхоной ажалшад соёлой шэнэ байшангай толлолгодо зорюулагдаһан митинг үнгэргэбэ.

Хирписээр баригдаһан Соёлой энэ ордон соо ороходо, ууҗам наруу харалган зал, уран һайханай кружогуудай ба бусад шухала хэрэгтэй таһалганууд олон.

— Хүндэтэ нютагаархид! Мүнөөдэр Соёлойнгоо шэнэ ордон толлоходоо, нимэ һайхан гуламта сооһоомнай дуу, хүгжэм үбэл, зунгүй зэдэлжэ, бидэнэрээ баясуулжа байхань болтогой. — гэжэ колхозой парткомой секретарь Л. Б. Линхоев митинг нээхэдээ хэлээ.

Колхоздо Соёлой шэнэ ордон барижа үгэһэн Баргажанай районой оньһоорхуулагдамал нүүдэл 1011-дэхи колоннын партийна организациин секретарь В. Б. Пономарева ордоной түлхюур суглараганшадай нэрьемэ альга ташалган доро колхозой түлөөлэгшэдтэ барюулба.

Удаань ажахын уран һайханай коллективэй гэшүүд һайн программатай концерт харуулжа, нютагайхидаа баясуулба.

Манай корр.

ШЭНЭ НОМУУД

«ЗҮЖЭГҮҮД»

Бэлигтэ драматург Даширабдан Батожабайн зүжэгүүд мүнөө республикын академическа болон олон тоото арадай театрнуудта табигдана. Һаяхан Буряадай номой хэблэл Д-Р. Батожабайн «Зүжэгүүд» гэһэн ном хэблэн гаргаба. Олондо мэдээжэ болоһон «Зүрхэнэй шарха», «Эхэ тухай домог», «Урбаһан уршагта ябадалнууд», «Модон шоро», «Залинта аадар» гэһэн зүжэгүүд энэ согсолбори соо оруулагдаба.

«СЭЛМЭГ ТЭНГЭРИ»

Уран зохёолшо, драматург Цырен Шагжин үхибүүдтэ зорюулһан зохёолнуудые олоор бэшэдэг юм. Авторай хэдэн жэлэй урда тээ бэшэһэн «Борбоосгойн хүбүүн Борсоохой» гэһэн үлгэр уншагшадта ехэ һайшаагдаа һэн. Мүнөө энэ зохёолшын «Улаан морид», «Эжыми унэн», «Сэлмэг тэнгэри» гэһэн туужануудые, мүн «Нэгэтэ үдэшэлэн» гэһэн рассказ хамтадхаһан согсолбори хэблэлһээ гараба. Һургуулиин ахаа классуудай һурагшад энэ ном һонирхон уншахаль лабтай.

БАЯАН ДЭЭРЭ НААДАХА ЗОХЁОЛНУУД

Буряадаймнай композиторнуудай бэшэһэн баяан дээрэ наадаха зохёолнуудай согсолбори амяараа ном болгон хэблэгдэбэ. Энэ хүгжэмшэд болон хүгжэмэй һургуулиин һурагшадта зорюулагдаһан ном соо мэдээжэ композиторнууд Д. Аюшеев, Б. Ямпилов, Ж. Батуев болон бусадай бүтээлнүүд оруулагданхай.

В. НАМСАРАЕВ,
Буряадай номой хэблэлэй редактор.

«1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа болон социальна хүгжэлтын гол шугамуудые» соо ороной түбэй районуудта орходоо Алас-Дурна зүгтэ агаарай транспорт хурдан түргөөр хүгжөөхэ зорилго табигдана. Энэ ямар удхатайб? АПН-эй корреспондентын энэ болон бусад асуудалнуудта граждан авиациин Алас-Дурнын управлениин начальник Владимир Начаров харюусаба.

АЛАС-ДУРНА ЗҮГТЭХИ АЭРОФЛОТ

— Түргэн поезд Хабаровскһаа Москва хүрэтэр 6,5 суудхэ ябадаг. Тэдэ ээлтэй хүн Аэрофлотэй хандаха аргатай. Ил-62 түхэлэй лайнер энэ зайе 8 час 30 минута соо гаталдаг. Тус рейсдэ ниидэһэн самолет нарантай хамта часовой долоон пояс гаталха юм. Дэлхэйн авиационно түрүү компаниинуудтай сасуулха болоо һаа, иимэл зайн билетдэй сэн гурба—дүрбэ дахин хямда байна.

Тиимэһээ совет Алас-Дурна зүгтэ ажаһуугшадай авиацие зохид транспорт гэжэ тоолодогынь ойлгосотой. Хабаровскда самолетдо һууһан хүн Сочи (7850 км.), Симферополь (8140 км.) болон курортно бусад городуудта сэхэ ниидэн ошохо аргатай. Мүнөө дээрээ Ту-154 түхэлэй самолет забһарай аэропортнуудта буужа, эдэ рейснүүдээр ябана. Ту-154 самоледуудые Ил-62 лайнернуудаар һэлгэжэ, эдэ рейснүүдые ямаршье забһарлалгүйгөөр гаталдаг болохо гэһэн зорилго энэ табан жэлдэ авиаторнуудай урда табигдана. Мүн Ил-62 лайнернуудые буулгахаар болгожо, Владивостогой самолет буулгадаг—ниидхүүлдэг талмайе шэнэлэн һэльбэхэ, хаанашье буунгүй Москва хүрэхэ сэхэ рейс нээхэ гэжэ бидэ хараалнабди. Гадна Южно-Сахалинск, Южно-Курильск болон бусад зарим городуудай аэропортнуудые шэнэлэн һэльбэхээр болоо.

— Эдэ барандаа томо-томо городууд болоно. Теэд байгаалиин орёо эрхэ байдалһаа боложо, автомобильна харгыгаар тон үсөөн, харин түмэр зам огто үгы тайгын тосхонуудта гү, али Камчаткада ажаһуугшад хайшан гэжэ аяншалдаг бэ?

— Камчаткын эрье шадар оршодог бүхы шахуу тосхонуудта нютагай линиин самоледууд ба вертоледууд ниидэдэг. Харин Аэрофлодой саг үргэлжын рейсын хэрэгдээгүй һуурин тосхонууд аэродромуудтай газарай транспортаар холбоотой байдаг. Габшые хэрэгтэй болоо һаа, санитарна авиациин, почтын самолетууд ба вертолетууд ниидэн ошодог гэшэ. Чукотко, Сахалин болон бусад районуудта мүн лэ тиимэ.

— Камчаткада, Алас-Дурна зүгэй бусад районуудта транспортын асуудал хүсэд шиидхэгдэнхэй гэжэ хэлэхээр гэшэ гү?

— Шиидхэгдээгүй асуудалнууд үшөөл бии. Байгаалиин ба сагай уларилай орёо байдал, тосхонуудай бэе бэеһээ холо оршодог ушар эндэ һаад болоно. Жэшээлхэдэ, хэрэгтэй хэмжээнэй ашаа заримдаа саг сооньзөөхын аргагүй байдаг. Энэ табан жэлдэ Л-410 түхэлэй шэнэ самоледуудые Камчаткада хэрэглэхээр хараалагдана. Чехословакиин энэ машина ниидэлгын-техническэ талаараа эрхим һайн юм. Тинмэһээ хүрэхэнь хэсүү холын районуудта ниидэхэ аргатай болохобди. Комсомольск-на-Амуре, Николаевск-на-Амуре городуудта ниидэлгын шэнэ подразделенинүүдые байгуулжа, тэндэһээ бишыхан тосхонуудые, загаһашадай болон оро үсхэбэрилэгшэдэй бригадануудые хангахаар хараалагдана.

— Нютагай үйлэдбэриин хүсые хүгжөөлтэдэ Алас-Дурна зүтэй авиаци ямар үүргэ дүүргэнэб?

— Мүнөө Алас-Дурна зүгтэхи арадай ажахыда авиацигүйгөөр хүгжэжэ байгаа нэгэшье һалбари олдохогүй. Манай вертоледууд Зейскэ ГЭС-һээ, мүн бусад электростанцинуудһаа промышленна түбүүд тээшэ элшэ хүсэнэй шэжэм утаһа хабсаргадаг. Ямаршье харгыгүй тайга соо ажал ябуулагдана бшуу. Тайга соогуур олон километр харгы татаха хэрэггүй болоно. Иимэ ажалда Ми-6 түхэлэй нэгэ вертолет 80 трактор һэлгэнэ, харин ажалай үнэ сэн 10 дахин хямдарна гэжэ мэргэжэлтэд тооложо гаргаа.

Үшөө нэгэ жэшээ дурдаг һуу. Үнгэрэгшэ табан жэлдэ 80 самолет үдэр бүри таряалан лидо утэгжүүлгэ болон гербицидүүдые агаарһаа хаяжа байгаа. Жэл бүри миллион гектар таряалан агаарһаа утэгжүүлэгдэжэ байгаа гэшэ. Шэнэ табан жэлдэ энэ хүдэлмэриин хэмжээ дэшэ лүүлхэ гэжэ хараалагдана.

— Шэнэ аэродромуудые барюха, бии байгаа аэродромуудые шэнэлэн һэльбэхэ талаар юун хэгдэхэб?

Совет Алас-Дурна зүгэй агаарай шухала гавань болохо Хабаровск аэропорт табан жэлдэ шэнэлэн һэльбэгдэжэ захалаа. Мүнөөнэй радиотехническэ хэрэгсэлнүүд дээр хангагдаһан ниидэлгын буулгын хоёрдохи зурвас шэнэ табан жэлэй эхинэй ашаглалгада тушаагдаа. Байгша оной эсэс багаар Хабаровск хотодо ямаршье самолет буудаг болохо юм. Электронно-тоололгын машинануудай үндэһэ һуури дээрэ хүдэлдэг «Старт» гэһэн автомат системэ хадаа саг уларилай ямаршье байхада рейснүүдтэ гараха аргатай гохо байна.

1500 хүниие багтааха Хабаровскын аэровокзалай шэнэ комплексын түрүүшын ээлжэнэй проект табигдаа. 1172 хүнэй байратай хоёр үндэр гостиница, ресторан, буфет, кинозал, хүүгэдтэй эхэнэрнүүдэй амарха таһалгануудые барихаар хараалагдана. Мүнөөнэй аэровокзал бүхы шахуу байрануудаа уласхоорондын сектортэ дамжуулан үгэхэ гэжэ шиидхэгдэ дэ.

— Тинхэдээ Аэрофлот Алас-Дурна зүгтэ уласхоорондын авиалининуудые хүгжөөхэ хүсэлтэй гээшэ гү?

— Хабаровскын аэропорт мүнөөшье уласхоорондын гэжэ нэрлэхэдэ болохо. Хабаровскын анда хото болохо Японой Ниигата мүн Пхеньян руу, хилын саанахи бусад городуудта самоледууд эндэһээ ниидэдэг. Тиин Хабаровск хото Токио—Москва—Лондон, Токио—Москва—Париж болон бусад уласхоорондын трассануудай запас порт болоно. Японой «Джал» гэжэ авиакомпани, Корейн Арадай-Демократическа Республикын саг үргэлжын түлөөлэгшэд Хабаровскда хүдэлдэг юм. 198_ онһоо хойшо Хабаровск—Ханой, Хабаровск—Вьентьян, Хабаровск—Пномпень гэһэн пассажирнуудай саг үргэлжын рейснүүд бии болоо.

Евгений БУГАЕНКО,
АПН-нэй корреспондент.

ФУТБОЛ

ХОЁР ОЧКО БЭШҮҮЛБЭ

Манай зонодо наададаг футболистнуудай дунда ээлжээтэ уулзалганууд уржадар үнгэргэгдэбэ. Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй хото городуудай стадионууд дээрэ болоһон уулзалгануудта зонын бүхы командануд хабаадаһан байна. Энэ үдэр Улаан-Үдын «Локомотивай» футболистнуудта Ангарскын «Ангара» команда айлшаар ерэһэн байгаа. Айлшад үнгэргэгдөөд байһан арбан нэгэн нааданһаа 17 очкотой, мүрысөөнэй таблицада хоёрдохи һуури эзэлнэ. Манай футболистнууд 12 очкотой болонхой, наймадахи һууринда гаранхай.

Хоёр командын футболистнууд нааданай эхилэн сасуу бүмбэгээ буляалдан, талмай дээгүүр иишэ тиишээ харайлдажа ороно. Эндэ Улаан-Үдын футболистнууд Михнов, Пастухов, аха дүүнэр Кокоринууд яһала һайн добтолго эмхидхэжэ, айлшадайнгаа хамгаалагшадые яһалаханаар тугшаруулба. Тингэжэ хэдэн удаа ульгам бэрхээр добтолһон «Локомотивай» футболистнууд айлшадай ворота руу хэдэн удаа бүмбэгэ сохибошье, тоо нээжэ ядана. Нааданай эхилһээр хорин гурбадахи минутын ябажа байхада ээлжээтэ добтолго эмхидхэгдэжэ, стадиондо сугларагшадые баясуулба. Талмайн тэг дундаһаа бүмбэгэ абаһан Сергей Кокорин урагшаа гараһан Игорь Чумаковто дамжуулжа, тэрэнь бүмбэгээ ябууд дундаа сохиходоо, тоо нээжэрхибэ. Игорь Чумаков «Локомотив» командада һаянайл наадажа эхилһэншье һаа, шадамар бэрхэ, хүнгэн солбон футболист гэжэ олондо мэдээжэ болонхой.

Айлшадай ворота руу хоёрдохи бүмбэгэ командын капитан Валерий Михнов сохижо оруулһан байна. Энээгээр наадан дүүрэжэ, Улаан-Үдын футболистнууд шухала хоёр очко өөһэдтөө бэшүүлбэ. Удаадахи уулзалга июлиин 18-да үнгэргэгдэхэ. Манайда айлшаар Эрхүүгэй «Звезда» команда ерэхэ болонхой.

Нааданай дүн тушаа тобшолол хэхэ зуураа, Ангарскын футболистнууд хэрзэгы үсэдөөр наадаа гээд тэмдэглэлтэй. Имагтал тоб гэмээр, хёрхо хурсаар талмай дээрэ хиналта хэһэн Москвагай судья А. Шевченкын һайгаар тохёолдожо боломо шахардуу эрхэ байдал усадхагдадаг байгаа.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗАЛУУШУУЛАЙ ДУНДА БОКСООР БҮХЭСОЮЗНА МҮРЫСӨӨН

ГОНГ ХАНХИНАБА

Залуушуулай дунда боксоор бүхэсоюзна мүрысөөн үсэгэлдэр Улаан-Үдэдэ, Ленинэй ордентэ локомотив-вагон заһабарилгын заводой Соёлой ордон соо эхилбэ.

Бокс хадаа эрэлхэг зоригтойшуулай спорт мүн. Бар хүсэтэй, шандааһа шангатай, гоё һайхан арга дүрэтэй, гүнзэгы һубэлгэн бодолтой хүнүүд лэ ринг дээрэ болоһон шанга тулалдаануудта илажа гарадаг байна. Эгээл иимэһээ эдэ бүхы шэнжэ шанарнуудые боксёрнууд өөһэдтөө эдир залууһаа хүмүүжүүлдэг юм.

Совет ороной арһан бээлэйн шадабаритад уласхоорондын ехэ ринг дээрэ гарамсаараа, амжалта, илалта туйлаһан алдартай. Манай олон арбаад боксернууд Олимпиин наадануудта, дэлхэйн ба Европын чемпионадуудта онсо шалгаржа, Эхэ оронойнгоо магтаал солые дуудуулһан байгаа. Эдэнэй дунда нютагаймнай хүбүүд бии. Тусхайлбал, Владимир Сафронов 1956 ондо аяар холын Австралида үнгэргэгдэһэн XVI Олимпиадада илажа, совет боксернууд сооһоо түрүүлэн олимпийскэ чемпион болоо һэмнай. Спортын габьяата мастер Веллингтон Баранников тэрэнһээ эстафетэ дамжуулан абахадаа, үндэр дээрэ үргэжэ ябаа. 1964 ондо Токиодо болоһон Олимпиин нааданда тэрэ мүнгэн медаляар шагнагдаа, хойто жэлынь Берлиндэ үнгэргэгдэһэн Европын чемпионадта илажа гараа бэлэй.

Уласхоорондын классай спортын мастернууд В. Стрельников, Б. Зориктуев СССР-эй чемпионууд болоһон, удаань тус тустаа Европын чемпионадта, Олимпиин нааданда хабаадаһан юм. Тиихэдэ уласхоорондын классай спортын мастер А. Дугаров ороной түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөнүүдтэ хэдэ дахин хоёрдохи һууринда гараһан, 1979 ондо Европын чемпионадта бронзо медаляар шагнагдаһан байна. Нютагаймнай хүбүүдэй эдэ бүхы амжалтануудта РСФСР-эй габьяата тренернүүд А. Б. Ринчинов, А. А. Атарханов ехэ габьяатай байгаа гээд онсолон тэмдэглэлтэй.

Эдэнэй алдар габьяае халажа абаад арьбадхаха залуу боксернууд манайда ургажа байнхай. Ушар тиимэһээ боксоор ехэ ехэ мүрысөөнүүд манай республикада ходо үнгэргэгдэнэ бшуу. Мүнөөшье СССР-эй Спорткомитедэй. Бүхэсоюзна боксын федерациин шиидхэбэреэр 1960—1963 онуудта түрэһэн залуушуулай дунда боксоор бүхэсоюзна ехэ мүрысөөн манайда үнгэргэгдэхэ болобо.

Энэ хадаа ороноймнай сууta боксернуудые дэмжэжэ абаха залуу халаанай ёһотойл харалга болохо юм. Эдэнэр лэ гол түлэб 1984 ондо Лос-Анджелес (США) хотодохи XXIII Олимпиин наадануудта манай Эхэ ороной спортын нэрэ хүндые хамгаалха юм гэхэдэ алдуу болохогүй байна гэжэ һанагдана. Тиимэһээ Советскэ Союзай боксын талаар элитэ ехэ мэргэжэлтэдэй, тренернүүдэй энэ харалгада онсо анхаралаа хандуулжа байһаниинь элитэ. Мүрысөөнэй апеляционно жюри байгуулагдаа. Уласхоорондын категориин судьянар В. Н. Баранников (Москва), Т. М. Затикян (Ереван) болон бусад тус жюриин бүридэлдэ орохо байна.

Ороноймнай бүхы союзна республикануудһаа дүн хамта 110 залуу боксер манайда ерэхээр хүлеэгдэнэ. Эдэнэй дунда хэд бии гээшэб? Уласхоорондын классай спортын мастернуудшье бии.

Залуушуулай дундаһаа дэлхэйн чемпионадта хоёрдохи һуури эзэлһэн, Европын чемпион хүнгэншэг шэгнүүртэй А. Микулин (Кемерово, «Авангард»), уласхоорондын олон мүрысөөндэ илажа гараһан С. Заслонов (Челябинск), СССР-эй чемпионууд Б. Степанов (Хабаровск), С. Андреев, А. Андреев (хоюулаа Зэбсэгтэ Хүсэнүүдһээ), 1980 ондо эрэшүүлэй дундаһаа СССР-эй абсолютна чемпион болоһон, Европын чемпионадта хоёрдохи һуури эзэлһэн хүндэ шэгнүүртэй В. Яковлев (Ленинград) болон бусад бэлигтэй бэрхэ залуу боксернууд Улаан-Үдын ринг дээрэ гаража, тулалдахаар хүлеэгдэнэ.

Арба гаран хүн, тэрэ тоодо, Буряадай хүдөө ажахын институдай студент, залуушуулай дундаһаа «Урожай» бүлгэмэй Түбэй соведэй чемпион Анатолий Асадулин, Зүүн Сибириин технологическа институдай студент, «Буревестник» бүлгэмэй Россоведэй чемпион Юрий Мангатаев, Буряадай багшанарай институдай студентнэр: Алас-Дурна зүгэй зонын мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлһэн Дагба Очиров, «Байгал» журналай шанда хүртэхын түлөө мүрысөөндэ һайнаар тулалдаһан Бадма Бадмаев, Алас-Дурна зүгэй зонын чемпион Валентин Николаев («Спартак»), Зүүн Сибириин технологическа институдай студентнэр: «Труд» бүлгэмэй Түбэй соведэй мүрысөөндэ бронзо медаляар шагнагдаһан Виктор Сальников, Фрунзе болон Улаан-Үдэ хотонуудта үнгэргэгдэһэн бүхэсоюзна мүрысөөнүүдтэ илагша, ороной суглуулагдамал командада кандидат, спортын мастер Бадма Батуев, Буряадай хүдөө ажахын институдай студент, «Урожай» бүлгэмэй Түбэй соведэй чемпион Доржи Шарбунаев, Зүүн Сибириин технологическа институдай студент, залуушуулай дундаһаа 1979 ондо РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ шанда хүртэһэн Сергей Баяндуев, Алас-Дурна зүгэй зонын чемпион, СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй чемпионадта бронзо медаляар шагнагдаһан Вячеслав Мрадымов гэгшэд республикынгаа спортын нэрэ хүндые хамгаалха юм.

Уласхоорондын категориин судья В. Д. Гордиенко (Москва) мүрысөөнэй ахамад судьягаар томилогдонхой.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: республикымнай суглуулагдамал командын тренернүүдэй нэгэн — Буряадай багшанарай институдай физическэ хүмүүжүүлгын кафедрые даагша, педагогикын эрдэмэй кандидат, Уласхоорондын классай спортын мастер Валерий Стрельников һурагшадаа шухала заабари зүбшэл үгэжэ байна; бэлигтэй залуу боксер Б. Бадмаев.

В. ПЛУТТЫН фото.

ТУВА ТУХАЙ ФИЛЬМ

КЫЗЫЛ. Германиин Демократическа Республикын баримтата киногой хүдэлмэрилэгшэд Саянай ой тайгын дабтагдашагүй үзэсхэлэн һайхан шэнжэтэй танилсаа. Тиигээд тэдэ автономито республикада зорюулагдаһан фильмые буулгажа дүүргээ.

— Сибириин гайхамшагта хизаар тухай манай фильм хөөрэнэ, — гэжэ картиныи режиссёр Хонерт Ханс-Вернер мэдээсэбэ.— Урдань гээгдэнги байһан Тувын газарые үндэһөөрнь шэнэдхэжэ байһан гайхамшагта хүнүүд тухай, тэрэнэй хото городууд болон хүдөө тосхонууд тухай, промышленна предприятинууд ба барилганууд тухай тус фильм соо хэлэгдэнэ.

Совет засагай жэлнүүдтэ һалбаран хүгжэһэн үндэһэн арад зоной дабтагдашагүй искусстватай харагшадые танилсуулхые оролдоһон байнабди. Дуу, хатарай «Саян» гэжэ ансамблиин концерт, Советскэ Союзһаа холо саагуур зохёолнуудайнь мэдээжэ болоһон уран зураашад болон уран зохёолшодтой хэгдэһэн хөөрэлдөөнүүд буулгагданхай.

«Туватай уулзалга» гэһэн фильм ГДР-эй Национальна телевиденеэр мэнэ һаяар харуулагдаха юм.

ГАИ-гай экран

Июль һарын түрүүшын арбан хоногой туршада республикын харгы замууд дээрэ 30 усал болобо. 10 хүн наһа бараһан, 24 хүн хүндөөр гэмэлтэһэн байба. Харгы дээрэ гэнэ усал һүжэрөөгшэдэй олонхидынь үмсэдөө машина, мотоциклтайшуул болоно. Машина жолоодохо дүршэл багатай эдэнэр харгыгаар хурдаар гүйлгэхынгөө хажуугаар, һогтуу ябадаг гээшэ.

Июлиин долооной үдэр хүдөөгэй залуушуулда техническэ мэргэжэл олгодог арбадахи училищиин мастер Ц-Д. Чимитдоржиев «Москвич» машинаараа Хориин трактаар табилуулжа ябатараа хүмэреэ. Тэрээнтэй сут һуулсажа ябагшад Д. Д. Дондуков тархяа хахарһан, А. Ф. Житихина хүзүү һээрээ хүндөөр гэмэлтэһэн байна. Харин харгы дээрэ гэнэ усалда ороһон нүхэдтөө дары туһаламжа үзүүлхэ нангин уялгатай Чимитдоржиев тэдэнээ орхижорхёод, тэрьелээ ха юм. Энэмнай совет хүнэй ёһо шэнжэдэ таараха болоно гээшэ гү гэһэн асуудал гарана. Мүн июлиин 9-нэй үдэр барилгые оньһожоруулха хоёрдохи управлениин прораб В. П. Мордвин «Жигули» машинаар Жердевэй үйлсөөр хэмһээ хэтэ... мээр гүйлгэжэ мэдээ. Һогтуугаар машина жолоодоһон тэрэ урдаа ябаһан «Турист» мотороллерые ошожо мүргэжэрхёо.

Үнгэрөөд байһан арбан хоногой туршада республикын ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэд нийтын түлөөлэгшэд харгын дүрим эбдэһэн 1329 хүниие элирүүлбэ. Тэдэнэй 93 хүниинь һогтуугаар машина жолоодожо ябаа бшуу. Энд нэгэ хэды баримта дурдатай ха.

Һогтуутаар машина жолоодожо ябаһан заримашуулынь архи ууһандаа бэеэ үмөөрхэ, үгышье һаа, хэдэн ба... уухада яаха юм гэһэншүүгээр ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэдтэ һэнтэргүйгөөр харюусаһан байха юм. Жэшээнь, авиа... водой хүдэлмэришэд А. Н. Лоскутников, П. А. Мете... кин гэгшэд һогтуугаар юу... дэ машина жолоодобот гэ... дэ, зааханаар уугаабди, юу болоо юм, бидэнэр харгын дүрим эбдээгүйбди гэһэншүү гээр харюу үгэпэн байна. ... хэдэ «Экран» заводой хүдэлмэришэн Е. П. Бажеев ми... лициин хүдэлмэрилэгшэдтэ баригдахадаа, эсэргүүсэжэ ааша гаргаһан байна.

Дээрэ дурсагдагшад тухай материал Буряадай АССР-эй МВД-гэй ГАИ-гай захиргаанай комиссида үгтэнхэй.

Л. ПОПОВ,
милициин капитан.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Барилгын техникэ ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ» — түрүү бэшэг. «Һогооборишье үбһэ үлөөхэгүй» — тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Өөһэдынгөө хубитые оруулхабди» — Яруунын районой Эгэтын сомоной, Баргажанай районой Һубын сельскэ, Хяагтын районой Хүдэриин сомоной Советүүдэй ажалшадай социалис уялгануудһаа. «Сагаан алтаяа» гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряае!» «Ноохон ехээр хайшалагдана» — В. Бадмаевай корреспонденци.

Хоёрдохи — тематическа — хуудаһанай материалнууд «Партийна организациин секретарь — политическэ хүтэлбэрилэгшэ» гэһэн юрэнхы гаршаг доро үгтэбэ. Указууд.

Гурбадахи хуудаһанда. «Соёлшод — хүдөөгэй ажалшадта». «Ялархаяа болиһон гуламтанууд» — Ч. Гомбоин, Я. Николаев гэгшэдэй корреспонденци. «Соёлой хүшөөнүүд». «Үгэ бадэрнэбди» — ТАСС-ай материал. «Социалис оронуудта» — ТАСС-ай суглуулбари. «Бүмбэрсэг дэлхэйн һонин» — ТАСС-ай мэдээсэлнүүдһээ.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Ногоон нүхэрөө» аршалая! «Хүшануудые хэн галдааб?» — В. Лошаковой статья. «Модо унагаахынгаа урда тээ бодожо үзэ» — М. Жигжитовэй корреспонденци. «ГАИ-гай экран». Соносхолнууд.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖ

«Спортлотонуудай» июлиин 11-дэ үнгэргэгдэһэн 28-дахи тираж.

«49-һөө 6-ень таааха»: 1—баскетбол, 7—классическа барилдаан, 8—велоспорт-трек, 19—санын урилдаан, 20—далбагата спорт, 40—бадминтон.

«36-һаа 5-ень таааха»: 1—баскетбол, —3—бобслей, 8—велоспорт-трек, 25—санын спорт, 26—табан зүйлэй мүрысөөн.

(ТАСС).

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — Үхибүүдэй уран һайханай бүлгэмэй коллективүүдэй концерт. 11.40 — Уласхоорондын конкурснуудай лауреат Л. Тимофеев наадаха. 12.10 — Шэнэ һонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — Ирагай Республикын национальна һайндэртэ — Республикын национальна үдэртэ зорюулагдаһан киногой программа. 16.20 — Үхибүүдтэ «Охотник за браконьерами» — телевизионно уран һайханай фильм.

Улаан-Үдэ. 17.35 — «Саяан» — хүдөөгэй ажалшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 18.05 — «Байгал» программа. 19.05— «Зүүн Сибирь» — киножурнал.

«Орбита». 19.20 — «Лошарик» — мультфильм. 19.30—19.45 — Забһарлалга. 19.45— «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.00 — «Совет уран зохёолшодой VII съездэдэ хабаадаһан хари гүрэнүүдэй айлшадта үгэ үгтэнэ». 20.20 — «Женитьба» — уран һайханай фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Балет тухай». Баледэй артистнуудай уласхоорондын IV конкурс. 24.00 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 00.15 — Франциин эстрадын мастернуудай концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Ну, что же ты, папа?» — уран һайханай фильм (3-дахи сери , ГДР). 14.15 — «С. Есенинэй уянга». 14.45 — «Левша» — мультфильм. 15.30 — «ПТУ-да ямар мэргэжэлдэ, яажа һургадаг бэ?», «Галта мэргэжэлэй һургуули», «Металлургын мэргэжэл тухай». 16.00 — «Экран хани нүхэдөө суглуулна». «СССР — МНР».

«Улаан-Үдэ». 16.50 — Үхибүүдтэ — мультфильм. 17.10 — «Уран зохёолой уншалга». И. Калашников. «Не поле перейти» (романһаа хэһэг).

«Орбита». 17.35 — «Хүгжэмтэ Эстони». Фильм-концерт. 18.05 — «Москва ба москвагайхид». 18.35 — «Б. Лавреневой түрэһөөр 90 жэлэй ойе угтуулан». «Уран зохёолой хуудаһануудаар».

Улаан-Үдэ. 19.20 — Фильм-концерт.

«Орбита». 19.55 — Дамжуулгын программа. 20.0_ «Киногоор аяншалагшадай клуб». 21.00 — «Амгалан нойр согты, багашуул!». 21.15 — Велоспортоор СССР-эй чемпионат. 22.00 — «Время». 22._ — «Секретарь парткома» — телевизионно уран һайханай фильм (1-дэхи ба 2-дохи серинүүд).

Редактор Р. Б. ГАРМА...

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-80, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21 информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро —2-57-63 фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-00617. Заказ № 164. Индекс 5901.